

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA

PROČ FARNÍ SBOR?

- 8 Jak a proč být sborový pastýř
- 13 Služba v „malém“ sboru
- 38 Strategický plán je veřejný
- 44 Diakonie: V azylovém domě

Předjaří na Vysočině

foto: Vojtěch Zíkmund

ÚVODNÍK

AKTUÁLNĚ

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – *D. Matějka*
- 8** Jak a proč být sborový pastýř
– *D. Ženatá*
- 11** Proč farní sbor? – *J. Kašpar*
- 13** Služba v „malém“ sboru
– *J. Hofmanová*
- 15** Ústecko v barvách – *J. Plíšková*
- 19** Otázka na tělo

NÁSTĚNKA

MOJE CÍRKEV

- 27** Sabatikon občerství hlavu i duši
– *D. Ženatá*
- 30** Tramvaj míru v Jeruzalémě
– *J. Kirschner*
- 32** Farářský kurz 2019 – *L. Klíma*
- 36** Pietní vzpomínka ve Švýcarsku
– *J. Král*
- 38** Strategický plán je veřejný
– *D. Balcar*
- 40** Luděk Rejchrt a branický sbor
– *A. Drápal*
- 41** Již nebe jde k nám – *L. Moravetz*

DIAKONIE

- 44** V azylovém domě – *A. Šůra*

SLOVO

- 47** „Je ti odpuštěno...“ aneb terapie
Yalomem – *R. Schneiderová*
- 49** Poslední slovo – *P. Hájíčková*

ÚVODNÍK

Když nepřiđeš, chybíš ostatním

Evangelická církev vykazuje stále méně členů, některé sbory tvoří jen hlouček starších lidí. Jsou samozřejmě i sbory rostoucí, živé, se spoustou aktivních členů – o jejich životě a počinech často v Českém bratru píšeme. Do církve patří sbory takové i takové. Malé i velké, finančně slabé i silné, městské i vesnické, s aktivním farářem v čele, i administrované s minimálním provozem. To je církev.

Pro toto číslo jsme zvolili téma „Proč farní sbor“. Mnozí říkají: Já jsem věřící, ale chodit do kostela nepotřebuju. Žiju podle Desatera, čtu si Bibli a to mi stačí. Sbor a faráře kontaktují, pouze když chtějí vypravit svatbu nebo vykonat pohřeb. Mám dojem, že ochota k osobnímu nasazení souvisí spíš než s vírou s pohodlností doby. Když se člověk přestěhuje nebo změní zaměstnání, v prvním čase vydá mnohem více energie na uhníždění v nových podmínkách, než kdyby změnu nepodstoupil. Musí se seznámit s novými lidmi, zapamatovat si, jak se jmenují, zajímat se, zjišťovat co a jak, zařadit se. To je náročná práce a bez nasazení to nejde. Ale kostel? Vstávat na devátou, když si konečně můžu pospat? Seznamovat se s novými lidmi, když mi stačí ti, které už znám? K tomu obrovská nabídka všeho, co nabízí dnešek v kultuře, sportu, osobním rozvoji, cestování.

Myslím, že nám chybí trochu pokorné ukázněnosti a ochoty vydat potřebnou energii na správném místě. Nejen přijímat či konzumovat, ale také dávat. Stačí málo. Jak říkal jeden moudrý farář: Není to jen na tobě. Když nepřiđeš, chybíš těm, kteří přišli.

Inspirativní čtení přeje všem čtenářům

Daniela Ženatá

Happening s diskusí v Knihovně Václava Havla připomene utlačované

Komise pro lidská práva Českobratrské církve evangelické pořádá ve čtvrtek 21. března 2019 v Praze happening, kterým chce dát symbolicky hlas ponižovaným, letos především těm, kdo trpí kvůli svobodě svědomí. Navazuje se tak na několik let pořádané Dny pro Kubu,

jejichž hlavním cílem bylo upozorňovat na nelehkou situaci Kubánců. Téma se nyní rozšiřuje o další země, kde jsou lidská práva soustavně porušována a lidé trpí kvůli svým názorům, přesvědčení či víře.

Setkání začne společným ztišením u Památníku obětem komunismu v Praze na Újezdě (od 17.30), odkud následuje pochod s bílými deštníky centrem Prahy. Během jednotlivých zastavení se připomenou příběhy statečných jednotlivců,

kterí se před útlakem a nesvobodou nesklonili.

V Knihovně Václava Havla (Ostrovní 13, Praha 1) následuje v 19 hodin panelová diskuse. Hosté promluví například o situaci v Číně, Rusku a v Latinské Americe. Podrobnější program naleznete na webových stránkách www.e-cirkev.cz.

**Vážíme si vlastní svobody svědomí?
Máme se o ni bát? Jak nás ovlivňují
médiá nebo mocní naší doby? Jak se
nás týká (ne)sloboda za hranicemi
vlastní země?**

Celocírkevní konference představila strategický plán Reformanda 2030

Vpátek 1. února se ve velké aule Pedagogické fakulty UK v Praze konala diskuse nad konceptem strategického plánu Českobratrské církve evangelické.

Jednání se uskutečnilo na základě rozhodnutí loňského synodu a jeho smyslem bylo především seznámit co nejširší církevní veřejnost s dosavad-

ní prací strategické komise a získat od účastníků další podněty a komentáře.

Na 120 farářů i laiků se konference účastnilo přímo v sále. Ti měli také možnost svým hlasováním další práci na strategickém plánu bezprostředně ovlivnit. Stovky dalších diváků se mohly připojit na dálku a sledovat jednání v přímém internetovém přenosu.

Výstupy a připomínky z konference vzešlé budou do strategického plánu zapracovány a připraveny pro zasedání synodu v roce 2019.

Materiály ke strategickému plánu, výstupy z konference i videozáznam ze setkání naleznete na webu www.ustredice.cz v sekci ústřední církvní kancelář/dokumenty/strategické plánování a blíže je v tomto čísle popisuje Davida Balcar v příspěvku na straně 37.

Postní kalendář a autopůst

Poradní odbor pro otázky životního prostředí Českobratrské církve evangelické ve spolupráci s Českou křesťanskou environmentální sítí připravil pro letošní postní období (od 6. března do 18. dubna) dvě výzvy: postní kalendář a autopůst.

Postní kalendář nám v období před Velikonoce připomíná, jak každý můžeme pomocí drobných změn přispět ke zlepšování světa kolem nás. Každý den přináší jeden nápad na malou změnu v našem životě. Každý den nabízí alternativu k vlastním zavedeným postupům a spotřebitelským návykům.

Podobně zaměřená je i výzva k autopůstu, který se u nás koná pravidelně už od roku 2011. V postním období vyzývá k omezení automobilové

dopravy. Dokážeme v této době (nebo alespoň v jejím posledním týdnu) vědomě omezit jízdy autem a využívat ekologičtější způsoby dopravy?

Inspirace přichází z Rakouska a Německa a vede (nejen) křesťany k aktivnímu a hlubšímu uvažování nad vlastním přístupem k životnímu prostředí a k promýšlení toho, co znamená odpovědné spravování Země a péče o stvoření, ke kterým je člověk povolán.

Aktuality připravil Jiří Hofman

TÉMA: PROČ FARNÍ SBOR?

modlitba březnová

proč je tu sbor?
společný směr
podobné otázky
zpěv vyznání modlitby
hledání pravdy a smyslu
kázání kostel
křest a večeře Páně
svatby pohřby narozeniny
podání ruky
otázka jak se máš

taky odpovědnost
obětavost brigáda
lidí se kterými si nerozumím
křičící děti

jsem rád
Pane Bože
že nemusím věřit sám

modlitba **Lenky Ridzoňové**

kresba: *Petra Fischerová*

Uzdravení chromého

Protože se pro zástup nemohli k němu dostat, odkryli střechu tam, kde byl Ježíš, prorazili otvor a spustili dolů nosítka, na kterých ochrnutý ležel. (Mk 2,1-12)

Když Ježíš kázal, byl plný kostel. Tedy nebyl to kostel, jen obyčejný dům. Ale posluchači byl napěchován. Někteří se snažili zachytit Ježíšova slova aspoň přede dveřmi.

Jak by to bylo krásné, kdyby kostely byly takhle plné! V tom příběhu se však ukazuje, že to může být i nesnáz. Pro zástup posluchačů není možné se k Ježíšovi dostat.

Kostely nemusí být plné lidí, mohou být ale plné překážek na cestě ke Kristu. Není nic nového, že na překážku mohou být formy, které používáme. Písně, slova, fráze. Pro ty, kdo jsou uvnitř, je to cenné bohatství, ostatním je však cizí. Překážkou může být i společenství, které nám obvykle dělá takovou radost: „Tihle lidé, ti už jsou spolu tak sehraní, znají se už tak dlouho, že do toho neproniknu, nedostanu se dovnitř.“

V tom příběhu je to nakonec kombinace důvodů, proč chromý nemůže překročit práh domu, kde Ježíš mluví. Připočítejme i jeho vlastní nemocné nohy. O tom, co chromý nese uvnitř, v srdci, nevíme nic.

Přesto se k Ježíšovi dostane. Díky čtyřem bezejmenným. Museli být odhodláni, přesvědčeni, že Ježíš může pomoci. A museli být vynalézaví, protože z uvedených důvodů nebylo možné, aby chromý překročil práh domu sám od sebe. Museli být i drzí, protože rozebírat střechu během shromáždění... Možná na Ježíšových kázáních nebývali tak často k vidění. Ale víru měli a byli důležití právě tím, že venku dokázali najít potřebného.

Otevřenou střechou se snášeji nosítka. Ježíš praví: „Synu, odpouštějí se ti hříchy.“ V posluchačích to vyvolává otázky, které jsou na další dlouhé přemýšlení: Smí to Ježíš udělat? Není laciné tohle říci? Je to opravdu to, co chromý potřebuje slyšet? Jaký je vztah mezi odpuštěním a tělesným uzdravením? Pro nás ne zcela uchopitelným zázrakem chromý na konci příběhu vezme své lože a odejde.

Vraťme se však k vynalézavosti těch čtyř, co rozeberou střechu, aby chromého k Ježíši spustili. Dnešní otázka v mnoha sborech zní: Jak dostat lidi přes práh kostela? Vtipné je, že ti čtyři chromého nenesou přes práh, a přesto ho dovnitř dostanou.

Co tedy zkusit poponést ten práh? Sám Ježíš se nějakým prahem těžko nechá omezit. Jde spíš o práh těch našich kostelů. Šlo by jej posunout? Děje se to. Snad. Třeba tím, že nepořádáme jen bohoslužby a biblické hodiny, ale i civilnější aktivity.

Někdy se to děje docela nenápadně, když místo toho, abychom oběti svých misijních snah nabáдали: „Pojď, přidej se k nám!“, řekneme: „Vždyť ty už jsi s námi, my s tebou počítáme!“ „Ty už jsi uvnitř!“

Co jiného dělá Ježíš prvním slovem, které chromému řekne? „Synu!“ Dřív než zazní slova o hříchu a odpuštění, dřív než zazní pokyn něco dělat, se ozve ujištění: „Jsi můj syn, a jako se synem s tebou počítám.“

Daniel Matějka, farář v Moravci
kresba Petra Fischerová

Jak a proč být sborový pastýř

Kdyby byli faráři jednou nohou mimo církev a vydělávali si i jinde, bylo by to k dobrému

Marek Bárta (*1976) studoval sociální práci a teologii. Souběžně to moc nešlo, studium sociální práce proto bakalářskou zkouškou uzavřel a věnoval se naplno teologii. Dva roky strávil na stipendiu v Bernu a po škole pracoval spolu se svou manželkou rok a půl v Americe v přímé péči o lidi s postižením. Již jako farář studoval ještě pedagogiku. Absolvoval rovněž kurz pro supervizory v církvi, což ho zavedlo k sebezkušenostnímu psychoterapeutickému výcviku, který dokončil před dvěma lety. Na to pak navázal kurzy párové terapie a mediace. Je farářem v Náchodě-Šonově, je ženatý a má čtyři děti.

Co vás přivedlo k rozhodnutí studovat teologii a stát se farářem?

Sociální práce, kterou jsem studoval, mě neuspokojovala intelektuálně, zdálo se mi, že metody, které nás tam učí, znám vlastně už z Bible nebo odjinud. A že tedy zkusím něco ke studiu přidat. Rozmýšlel jsem se mezi filosofií, psychologii a teologií, nakonec padla volba na teologii. Asi v tom byl i určitý díl mocenského zápasu, abych nebyl v církvi jen v roli někoho, kdo je poučován, ale abych se vyrovnal s autoritami, asi i s tátou (farářem, disidentem a bývalým senátorem Zdeňkem Bártou – pozn. red.). Faráře jsem ale původně dělat nechtěl, nakonec jsem se pro to definitivně rozhodl, když jsme byli v Americe a už odtamtud jsem oslovil sbor v Šonově.

Proč zrovna Šonov?

Sbor měl být v době mého vikariátu uprázdněn, o čemž jsem se dozvěděl od přítele svého otce

a jeho souputníka z Charty 77 Míly Vašiny, který byl v té době v Šonově farářem a chystal se jít do předčasného důchodu. Shodou okolností v této obci zdědila moje žena Darina dům. Nastoupil jsem tedy na vikariát k Michalu Kittovi (sbor Hronov) a po tom, co jsem byl zvolen farářem, jsme se nastěhovali po Vašinových na šonovskou faru a říkali jsme si, že bychom Darinin zděděný dům mohli nějak se sborem propojit. Byl jsem od začátku přesvědčen, že se církev má současnému světu víc otvírat. Spolu s Darinou a několika přáteli jsme založili sdružení Dobrá dědina, v němž v součinnosti s obcí funguje na faře asi sedm let mateřský klub a pátým rokem školka. Ve všední dny tedy slouží fara veřejnosti a o víkendu sboru. Jednou za rok pořádá mateřský klub tak zvanou Pohádkovou cestu, událost asi pro 500 lidí. Vychází se od míst, kde stojí náš soukromý dům, a končí se na faře a u kostela.

Co je podle vás na práci ve sboru hezké?

I když jsem tušil, co bude práce faráře obnášet, nebyl jsem zpočátku na vše připraven a bylo to někdy těžké. Hezká je práce s dětmi, hezká byla práce ve škole Evangelické akademie v Náchodě. Tu už jsem však předal. V Náchodě je také středisčko Diakonie a práci v něm vidím smysluplnou a tudíž také hezkou. Pěkné je i společenství na biblických hodinách.

A co je problematické?

Některé věci jsem si představoval jinak, například spolupráci s Diakonií. A tak, když se stal ředitel náchodského střediska Diakonie kurátorem sboru, odešel jsem raději z diakonické dozorcí rady, aby naše názorové rozdíly na běh střediska nezatěžovaly naši spolupráci ve sboru. Jako kurátor a farář máme vztah ovšem velmi dobrý.

V Evangelickém kalendáři stojí, že jste farář v Náchodě-Šonově. Jsou to dva sbory, nebo jeden?

Původní sbor je Šonov, kdysi pod něj spadal ještě Červený Kostelec, Nové Město nad Metují a Česká Skalice. Hronov s kazatelskou stanicí Náchod byl sousední sbor. Pak došlo z geografických důvodů k jakési výměně, aby to faráři

měli blíž. Náchod se přifařil k Šonovu, ale tak, že sídlo sboru se přesunulo do Náchoda jakožto okresního města. Leč bydlení pro faráře zůstalo v Šonově. Znamená to spoustu dojíždění – sborový život se děje daleko víc v Náchodě, je tam sborový dům, bydlí tam větší část členů sboru, je tam již zmíněná škola, Diakonie. A v Šonově je navíc práce kolem baráku, zahrady... Pro malé děti je to tam ale výborné.

Jak vypadá spolupráce dvou dost rozdílných skupin v rámci jednoho sboru?

Ta pomlčka v názvu vyjadřuje dvě poněkud nesusoudá společenství, vesnické, možná kupodivu velmi otevřené změnám, a městské, konzervativnější. Jsou to dvě kultury a je to téma, které se pořád trochu řeší. Bohoslužby bývaly původně čtvery, posléze dvojce, v Náchodě a v Šonově, a teď už druhý rok míváme přes zimu spojené bohoslužby jenom ve sborovém domě v Nácho-

dě. V létě ale zas budou dvojce. Tendence je však myslím jasná. Sbor se tlačí do města.

Máte ve sboru nějakého aktivního spolupracovníka? Podporovatele? Tahouna?

Dva sloupové sboru, tahouni všeho možného, zrovna v době mého příchodu skončili. Jeden vážně onemocněl a druhý zažil totální vyhoření. Od členů staršovstva i sboru jsme se ženou podporu cítili, ale těch, kteří by opravdu s něčím pomohli, moc nebylo. Byl jsem ale vděčný postupně za oba kurátory i sborovou sestru. Duchovně mě po celou dobu služby drží taky manželé Dusílkovi. Objevili se ale i lidé zvenku, zejména v Diakonii to je znát. Kolem mateřského centra a školky se objevují sympatizanti, i když většinou nejsou členy sboru. Podporuje nás i obec.

Několik let jste pracoval jako školní kaplan v náchodské Střední odborné škole sociální Evangelické akademie. Jaká to byla práce a jak pokračuje?

Výuky jsem se přímo neúčastnil, ale mezi studenty jsem byl rád. Zvali mě často na besedy, o velkých přestávkách jsem organizoval zpěv. Evangelíci však mezi studenty nebyli. Několik dětí se mi podařilo oslovit a nějak na sebe navázat, ale že bych je přivedl do sboru takřikajíc misijně, to se nepodařilo. A pokud vím, ani mezi kantory, včetně pana ředitele, žádný evangelík není. Pevně věřím, že Radim Žárský, který vzal kaplanství po mně a který je v práci s mládeží zkušenější, bude mít větší úspěch.

Pocítujete z farářské práce po letech nějakou frustraci?

Trochu ano. Sbor se zmenšuje, stárne. Máme širokou diasporu a soustředit činnost na jedno místo není snadné. Máme hodně budov a vrháme energii do domů místo do lidí. Snažím se to pochopit, ale se spoustou rozhodnutí nemohu souhlasit. Mnohokrát jsem se pokoušel lidi ze sboru přesvědčit, že domy, co jsou přítěží, ►

prostě prodáme a postavíme nějaké další dia-
konické zařízení, v němž bychom se i jako sbor
mohli uplatnit, ale nesetkalo se to s pochopením.
Z toho tedy frustraci trochu mám. A pořád se ve
mně střídá pocit, že bych měl asi odejít, a pak zase
že to cenu má, že se věci můžou změnit a že ještě
něco zkusím. Součástí mé frustrace je i zjištění,
že někteří ani nechtějí, abych přišel k nim domů,
a návštěvy někdy vyznívají trapně. Lidem jakoby
vlastně stačila neděle, kostel a hotovo. Možná to
není špatné; pak mě tedy vlastně spíš frustruje
mé vlastní (tradiční) očekávání, co všechno bych
jako farář měl/chtěl dělat, a tohoto očekávání se
(zatím) neumím zbavit. Ale pracuji na tom:-)

Pomáhá vám ve farářské práci terapeutický výcvik a další psychologické vzdělání či metody?

Mně to pomáhá. Pomohlo mi to lépe pochopit
lidskou duši. Byl jsem asi poněkud troufalý a na-
myslený. Nazřel jsem, že některé věci nejsou dány
ani zlou vůlí ani nedostatkem víry, ale že každý
z nás má prostě určité limity. Pochopil jsem, že
je důležité s lidmi být v jejich potížích a nesnažit
se je nějak násilně předělávat. A stále dokola
vyřizovat Boží milost a odpuštění, které mohou
lidi k případné změně podnítit.

Co si myslíte o modelu faráře na půl úvazku, který dělá ještě zároveň něco jiného?

To jsem si myslel už od puberty, že by to byl docela
látkavý model práce. Často jsem o tom mluvil s fa-
ráři, kteří nás vedli v mládeži. Oni měli dojem, že
takovíto „dělníci“ faráři fungovat nemůžou. Já
si naopak myslím, že v antiklerikálních Čechách
by to mohlo být leckde k dobrému, kdyby faráři
byli jednou nohou mimo církve a vydělávali si
i v jiném prostředí.

V čem je největší problém?

Je mi nepříjemné, že problém jsme my; sami faráři.
Jsme pro sbor zátěž a budeme kvůli platu zátěž stále
větší. Je mi žinantní, že se důchodci musí skládat
na personální fond. Navíc se cítím trochu lapan

tím, že bydlím na faře. Necítím se úplně svobodně,
protože jsem na sboru existenčně závislý. Kdybych
bydlel ve svém a vydělával si i jinde, budu se cítit
svobodněji i v tom, co říkám, dělám a na co chci
klást důraz.

Potřebují mladí kostel?

Myslím, že potřebují společenství víry. Kostel coby
budovu asi tolik ne (možná jednou při svatbě). Na
svých dětech ale vidím, že například změna po-
doby bohoslužeb by byla vítána. Já mám pocit, že
když občas protlačím do bohoslužeb písničku ze
Svítá, je to avantgarda, ale mladí by si asi muziku
představovali jinou. I forma kázání by měla být
živější a přizpůsobena současným formám ko-
munikace. Nůžky mezi generacemi se rozevírají.
Je dobře, že máme liturgickou komisi a že se na
tomto poli pracuje a někam se to posouvá.

Co si myslíte, že znamená sborové společenství pro členy sboru?

Myslím, že často jde o velké očekávání a touhu, aby
společenství fungovalo. Vím, že občas je někdo
nespokojen s tím, že některým bratřím a sestrám
stačí jen nedělní bohoslužby a víc ani nechtějí.

Ale to není věc generační. V každé generaci jsou
členové sboru aktivní i pasivní. Snažím se tedy těm
aktivnějším vycházet vstříc. Teď jsme třeba založili
nový typ schůzek vedle biblických hodin a třicátní-
ků a nazvali to „Restart“ – pro ty, kteří se chtějí více
scházet, více si povídat, reflektovat svět... Zkoušeli

jsme i meditace, něco jako duchovní praxi s hlubším ponorem, mám dojem, že lidé určitou formu

Marek Bárta s manželkou Darinou

zbožnosti postrádají. Chystáme také například sázení permakulturního sadu, abychom trochu bojovali s alarmujícím ničením přírody. V rámci sdružení Dobrá dědina funguje rovněž jóga. Chodí tam pravidelně asi dvanáct lidí. I já si tam jdu občas zacvičit, vidím tam možnost jistého průniku. Hledat další formy, které lidi přitáhnou k základní a vlastně prosté zprávě evangelia, je a bude nutné.

Co znamená sborové společenství pro vás a vaši rodinu?

Po dvanácti letech ve sboru jsem došel k tomu, že nejsem jen jeden dílek sborového společenství, ale že jsem ten, kdo má sbor vést a kdo proto může někdy být i osamocen. Nechtěl jsem být pan farář, ale člen společenství. Teď se tedy smírů s tím, že někdo vést společenství musí, a ten někdo má být horlivý, jak říká apoštol Pavel, ale nemusí udělat všechno sám. Má umět povolát do služby, a (tak) k víře. To bych se rád do budoucna učil. Důležitou v tomto ohledu vidím supervizi a bezpečné společenství kolegů, kde lze řešit problémy, aniž bych do toho zatahoval manželku nebo děti. Rodina stejně úplně neunikne, ale je dobré, že se v církvi na duševní hygienu farářů pamatuje a že to funguje.

Co byste vzkázal čtenářům Českého bratra?

Že mě celý život provází tato čtyři hesla: „Jenom mrtvé ryby plavou po proudu.“ „Kdo nechce, hledá důvod, kdo chce, hledá způsob.“ „Učte se, co to je: Milosrdenství chci, a ne obět.“ „Méně je více.“

Ptala se **Daniela Ženatá**

foto: rodinný archiv Marka Bárty

POHLED DO ZRCADLA, PODEPŘENÉHO VÍROU

Proč farní sbor?

Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. (Gn 1,27)

Už v příběhu stvoření, jak nám je předkládá První kniha Mojžíšova, je obsažena odpověď na titulní otázku. Člověk není na zemi sám, není individuum, žijící ve vzduchoprázdnu vlastního mikrosvěta. Je to bytost vztahová a tím základním vztahem je vztah muže a ženy, tedy vztah, který vede k přežití druhu, k pokračování rodu. Dynamika vztahů se line celým

biblickým poselstvím dál, jak pokračujeme ve čtení knihy Genesis, dalších knih Pentateuchu, Proroků i Spisů, stejně jako knih Nového zákona. To základní téma je vztah dvou hlavních „hrdinů“ Knihy knih, tedy člověka a Boha, leč ten se nám vyjevuje v prostředí i na pozadí vztahu člověka k ostatnímu stvoření a především k ostatním lidem. ▶

Vztahovat se k druhým, to je jednoznačně dáno hebrejským myšlením, i myšlením helénským. Člověk je, zkrátka a dobře, zóon politikon, tvor společenský. Křesťané nejsou žádná výjimka, ani být nemohou. Jistě by se dalo poukázat na příklady poustevnické spirituality pouštních otců, leč to je

*Pro život i pro víru je důležité cítit společenství.
Jako třeba při ekumenické Křížové cestě na
Velký pátek 2017 ve Vrchlabí.*

výjimka, která „pravidlo společenskosti“ spíš potvrdí než zpochybní.

Náš život se ve vztazích odehrává. I ve chvílích samoty uvažujeme o vztazích s jinými lidmi. I v modlitbě se k Pánu obracíme za ty druhé a za naše vztahy – za lásku, odpuštění, pochopení, uzdravení.

Ani Ježíš nechodil po světě sám

Farní sbor je jen jedna součást církve. A celá církev není nic jiného než společenství, *communio sanctorum* slovy Dietricha Bonhoeffera. Společenství, které ve vzájemném vztahu touží po Hospodinu.

Křesťan nemůže žít izolovaně, bez druhých lidí, bez vztahů. Sám po světě nechodil ani Ježíš Nazaretský. I ten přece hned na počátku svého působení vybudoval svůj sbor, společenství nejbližších učedníků. V nejtěžší chvíli však zůstal z lidského pohledu sám. V té poslední chvíli bude sám každý

z nás, ať už obklopen milující rodinou, nebo anonytnou oddělením v nějaké nemocnici. Jenže do té poslední chvíle jiné lidi potřebujeme – a oni zase potřebují nás.

Křesťanský život okolí potřebuje. Návštěvy bohoslužeb a zvěstování Slova v kázáních naši víru tříbí, posilují, někdy třeba i nahlodávají všetečnými otázkami. V kontaktu a rozhovorech ve sboru svou víru můžeme testovat a kotvit v pevnějších základech.

Jako křesťané jsme různí

Někdy se setkávám se stesky, že jsme „málo jednotní“. Lišíme se v náhledech na to či ono, na problematiku uprchlíků v Evropě, na svazky homosexuálů či vztah homosexuality a křesťanství, na politiku... Lišíme se, jako křesťané, ve formách zbožnosti. V tom, jak se vztahujeme k Bohu. Katolíci, pravoslavní, protestanti... Lišíme se i v rámci jednoho sboru jedné církevní instituce.

*Společné setkávání nad Božím Slovem při
bohoslužbách mimo společenství sboru
těžko nahradíte. Česko-německo-syrsko-
ukrajinské bohoslužby ve Strážném na začátku
července 2017.*

Občasná představa o zlatých časech jednotné církve, třeba před reformací, je přece naprostá iluze. Církev nebyla nikdy společenství kopií. Od počátku jsme jednotni jen ve své nezměrné různosti.

Sbor slouží i jako zrcadlo

A tuhle zkušenost různosti nemůžeme bez společenství zažít. Sice s jedním Bohem, nicméně cesta každého z nás vede trochu jinou trasou, s jinými

Když sbor vyrazí společně na dovolenou nebo na výlet, zjistíte, jak blízko k sobě máte.

lidmi a s jinými zážitky. A ve sboru můžeme najít i to osvobozující poznání, že přes všechny naše odlišnosti je to, co nás spojuje, neskonale silnější. Společně patříme do jedné rodiny, i když není vždycky ideální; to ani v biologické rodině nebývá. Však i to bylo téma pastýřských listů Pavlových, Petrových, listu Jakubova...

Sbor nám dává šanci podívat se do zrcadla. V křesťanském sboru bychom ale měli mít šanci s ulehčením hledět do zrcadla křesťanského, tedy podepřeného společnou vírou, nepokřiveného postranními či skrytými zájmy kohokoli, jak se nám běžně může stát „ve světě“.

A konečně, křesťanský život by měl být patrný také navenek. Radostí (dokonce máme svítit světu!), ale také službou.

Víře bez společenství chybí zpětná vazba

Význam evangelického sboru pro evangelíka 21. století je jistě jiný, než byl pro tajné české bratry v 17. století nebo pro toleranční evangelíky na konci století 18. Naše sbory jsou také mnohonásobně menší, než byly sbory dřívější (což se netýká jen evangelických sborů, ale téměř všech církví a prakticky celé Evropy). To, že je význam našeho nejbližšího křesťanského společenství jiný než dříve, ale neznamená, že je menší. Individuální víra v Boha bez sboru, bez církve, je zcela jistě možná. Chybí jí ale zpětná vazba, zrcadlo, které poskytuje právě sbor. Chybí jí také posila, kterou člověk ve sboru získává nejen z kázání Slova, ale i ze setkávání s ostatními. Křesťan bez sboru čelí mnohem víc rizikům, jako je zkreslení biblické zvěsti (bez zpětné vazby člověk může snadno začít „čist sebe“ spíš než „naslouchat Bohu“) nebo ochabnutí víry. **Jakub Kašpar,**

místokurátor sboru ve Vrchlabí, foto autor

ZKŮŠENOST MLADÉ FARÁŘKY

Služba v „malém“ sboru

Podstatné je hořící, Kristem rozdmýchané srdce

Když jsem před časem požádala skupinu kolegů, aby si vybrali z několika biblických textů ten, který se jim zdá při přemýšlení o bohoslužbách významný, u jednoho textu panovala výrazná shoda: většina zahrnula do svého

výběru příběh z Lukášova evangelia o cestě do Emauz (L 24,13–32). Dva lidé na cestě, kteří odešli z Jeruzaléma; možná je napadlo, že už to tam mohou „zabalit“. Jenomže na té cestě se setkali se vzkříšeným, slyšeli, jak jim vykládá ►

Písmo a lámali s ním chléb a srdce jim hořelo.

Shodou okolností tentýž příběh připomněl pár dní předtím, na farářském kurzu v Praze i profesor praktické teologie Hermann Steinkamp, když hovořil o společenstvech, která mohou v křesťanské

církvi vznikat a zanikat nikoli jako trvalé subjekty, ale jako komunity/sbory kolem ohnisek, kde je zrovna potřeba bohoslužeb, modliteb a křesťanské služby. Podstatné je totiž právě to hořící, Kristem rozdmýchané srdce; to je podstatnější než statut a délka trvání.

Malý sbor s omezeným rozpočtem i s omezenými lidskými silami

Charakter farního sboru, do kterého jsem byla povolána na své první působiště, emauzskou zkušenost v lecčems připomíná. Spolu s pravidelnými účastníky sborového života jsme se většinou vešli kolem jednoho stolu. Od začátku bylo jasné, že se jedná o početně menší sbor v malém městě, který má omezený rozpočet i omezené lidské síly, který touží po vlastní samostatnosti, ale nad jeho budoucností visí otazník. Přesto mi služba v takovém společenství připadala potřebná a smysluplná a obavu jsem měla spíš z neznámého prostředí a vlastních nejistot.

I když se nám vikářům nabízela i příležitost sloužit třeba mládeži jako seniorátní farář, bylo to povolání ke službě ve sboru, co šlo nejlépe ruku v ruce s tím, jak (pro sebe) farářskou službu vnímám:

společné slavení a zvěstování evangelia, které tvoří společenství, vztahy a připravenost ke službě. Farářská služba jako povzbuzení a doprovázení, které slouží církvi tak, aby byla spíš otevřený domov než jen servis, shluk nebo uzavřená parta.

Výhody a nevýhody malého společenství

Jak se během následujících tří let ukázalo, situace farního sboru ve Šternberku právě takovou službu umožňovala a lidé tam ji vděčně přijímali. Užší společenství vedlo docela přirozeně k tomu, že jsme se navzájem poznávali a udělali si na sebe čas. Starosti a potřebné služby ve sboru se týkaly všech a stejně tak se všichni podle svých obdarávání podíleli na přípravě bohoslužeb. Nechyběl hudební doprovod ani čerstvé květiny na stole Páně, nestalo se, že by nebylo uklizeno nebo že by nebyl ochotný řidič do kazatelské stanice. Často někdo přinesl něco dobrého nebo jsme společně oslavili narozeniny, promítali si filmy... Kdo přišel, snad si připadal vítán. Finanční sta-

rosti sboru jsme nesli společně. Myslím, že za tím byla, podobně jako v Emauzích, hořící srdce. I když naše síly nestačily na všechno, co bychom rádi dělali, pravidelné setkávání u stolu Páně, vzájemné povzbuzení ve víře při biblických hodinách a společná odpovědnost šly zkrátka ruku v ruce. Velmi si vážím podpory, pomoci i lidského zájmu všech členů staršovstva.

Samozřejmě že služba na početně menším sboru s sebou nese i těžkosti. Těžko se poslouchaly povzdechy, jak jindy, jinde nebo za služby někoho jiného bývalo víc lidí a větší sbírky atd. Vždyť my jsme přece dělali, co bylo v našich silách, tak proč se trápit tím, co není? Mrzely mě poznámky kolegů o tom, kolik mají ve svém sboru práce s rodinnou nedělí a s mládeží a jaká je to asi pohoda tam, kde je jenom biblická hodina. Co bychom za to dali, kdyby se u nás mládež scházela... a příprava biblické hodiny i bohoslužeb trvají stejně dlouho bez ohledu

na počet lidí, který přijde. S omezeným rozpočtem i slabším zpěvem je možné pracovat. Horší je to s našimi silami, očekáváním, s tlakem viditelných výsledků a výkazů, který dusí.

Snad tolik nezáleží na tom, jakou bude mít církev strukturu, co si budeme představovat pod pojmem farního sboru, a co ne. Ale o otevřené domovy, kde se láme chléb a kde lidé poznávají, že jim srdce hoří pro Krista, musíme pečovat.

Jana Hofmanová, farářka

fotky ze šternberského sborového archivu

ROZHOVOR S TOMÁŠEM MATĚJOVSKÝM, SENIOREM ÚSTECKÉHO SENIORÁTU

Ústecko v barvách

Je-li tématem Českého bratra otázka „Proč farní sbor?“, bude nejvhodnější vzít si za příklad sbor ČCE v Ústí nad Labem

Evangelickou teologii dokončil Tomáš Matějovský (*1964) na podzim 1989. Po ukončení školy nastoupil do sboru v Libici nad Cidlinou, kde strávil devět let a stál u zrodu tamního střediska Diakonie. Dalších 15 let působil ve sboru v Jablonci nad Nisou a od roku 2013 je farářem v Děčíně. Zde se stal nejprve členem správní komise, která měla po čase „bezvládní“ na starosti sbor v Ústí nad Labem, posléze začal působit i jako senior Ústeckého seniorátu.

Byl jste si vědom toho, že tady vstupujete do nejproblematictějšího seniorátu?

Asi úplně ne. Ale představa, jak budu pěkně v klidu budovat svůj sbor, se ukázala jako mylná, to je pravda. V roce 2013, když jsem přišel, se to zrovna začalo hroutit. Rezignoval senior Jan Kupka, po něm nastoupila Martina Šeráková Vlková, ta rezignovala asi po dalších čtyřech

letech. Bral jsem to tak, že je řada na mě. Asi půl roku jsem přemýšlel a váhal a pak jsem se rozhodl, že mi nezbyvá, než tu funkci převzít; teď je to už víc než rok. Jenomže vidím zcela jasně, jak ten čas ukrajuje svému sboru.

Co s tím?

Do kostela přišli noví mladší lidé, dvě mladé rodiny a několik jednotlivců, to je velmi cenné, někteří se práce ve sboru výrazně účastní. Snažíme se, aby se o sboru vědělo, Děčín je přece velké město! Tak pro příklad: V našem kostele v Teplické ulici pořádáme *happy hour*, „šťastnou hodinku“. S návrhem přišel na podzim bratr Pavel Randák: každou středu odpoledne od pěti do šesti jsme v kostele a hlavně zveřejníme, že je otevřeno; nabízíme tak možnost kostel si prohlédnout, vzít si papír s vyprávěním o historii kostela, ale třeba si i popovídat s farářem. Pavel Randák mi taky vynikajícím způsobem pomáhá s propagací. Stará se o facebook, na to bych já vůbec neměl čas. Jeho paní zase „táhne“ Krabici od bot. A tatínek od té druhé rodiny, živnostník,

instalatér, mi sám nabídl, že bude dělat správce budov. To jsem fakt spadl na zadek, v životě jsem něco takového neměl!

A na tu šťastnou hodinku někdo přijde?

Během jedné středy přijdou tak dva lidi. Na to, že jsme v severních Čechách, to je úspěch. Já to říkám hlavně proto, že jde o zásluhu lidí ze sboru, o jejich přičinění. Když já nemůžu, vždycky se najdou dva, kdo se toho úkolu ujmou. A jedna věc se nám daří výborně: Na Štědrý den už

řadu let odpoledne pořádáme koncert. To přijde najednou třeba 400 lidí, je tu narváno. Pak mě napadlo, že po koncertě se bude ještě podávat svažené víno a teď naposled jsem ohlásil, že je zvu já na „farářské svažené“! Sám jsem pak spolu se svojí ženou víno před kostelem naléval. To tedy zafungovalo bezvadně. Největší misionářský počin posledních Vánoc! Na druhou stranu – když uspořádáme přednášku, přijdou sice lidi od nás, ale zvenku nikdo. Když jsme slavili 130 let od založení kostela, pozvali jsme k tomu i renomované historiky. Historici přišli, ale hosté žádní. Z radnice taky nikdo. Vlastně tomu moc nerozumím, v Jablonci to bylo o dost jiné. Přitom jsou to podobná a podobně velká města.

Tam jsme mívali setkání radnice s ekumenou, na moji instalaci do Jablonce dokonce přijel sám jablonecký primátor. Tady jsem na instalaci zval radnici zrovna tak, a nepřišel nikdo. Přitom by toho bylo tolik, co by se dalo smysluplně dělat. Okolo kostela se scházejí bezdomovci. Kolik je tu lidí, kteří mají těžký úděl, a bylo by dobře jim pomoci, jenomže to nějak nejde, oni do kostela nepřijdou. Scházejí se tu feťáci, děti ze školy sem chodí kouřit...

Proč chodí zrovna ke kostelu?

Kostel je na zajímavém, ale problematickém místě, za ním je prostor, kam nikdo ani nepáchne. Bezdomovci tam můžou v klidu tábořit. A my tam sbíráme injekční stříkačky, fyziologický roztok... Sociálních „případů“ je tady hodně, i Děčín má vyloučené lokality. Domy bez oken, bez dveří...

Mluvme o sboru v Ústí. Je to takzvané „strategické místo“. Když jste příkyl na to, že funkce seniora přvezmete, co jste si myslel?

Já jsem působil jako senior už v Libereckém seniorátu, ale byl jsem mladší, možná jsem víc věcí házel za hlavu. Teď mi ta funkce opravdu bere daleko víc času a dělá mi starosti. Ve staršovstvech se řeší závažné a důležité věci. Ekonomika, statistiky, uzávěrka účetnictví, evidenční dotazník, který se ke všemu vyplňuje elektronicky! Ve velkých sborech se lidé ve staršovstvu obměňují. Jenomže tady jsou i úplně malé sborečky. A na těch pár presbyterech, co by už měli dávno odpočívat, tyhle úkoly pořád leží. K tomu ta nová technika – věci má zjednodušit, ale dobře víme, že v tom maličkém sboru, stojícím spíš na těch starších a starých, je to naopak – elektronická komunikace je pro ně přes míru. A všechno třeba leží na jedné sestře, která případně ještě sama topí a hraje na varhany.

Že jste tedy na to kývl? Byla to oběť? Nebo spíš výzva?

Rozhodně jsem netoužil po dalším dobrodružství. Za dobrodružství jsem chtěl považovat

ten svůj sbor. Takže bych to nazval spíš „tlak faktů“. Zkrátka jsem nenašel pádný důvod, proč tu funkci nevzít.

A jak to bylo, když jste v Děčíně začínal? Šel jste sem rád?

Když jsme se sem jeli s mou ženou představit, celou cestu zpátky do Jablonce jsme mlčeli! Absolutně jsme nevěděli, co dělat, bylo nám jasné, do jak obtížné situace bychom se dostali. Petr Čapek tady měl končit někdy před deseti

lety, ale dopadlo to tak, že tu byl těch deset let navíc. Nikdo sem nechtěl jít a my taky moc ne, jenomže zároveň se v nás zahrnul pocit, že už nebudeme schopni jít někam jinam a koukat se, jak Děčín zůstává prázdný. Natož že by tu ještě dál zápolil sám Petr.

A kdybyste porovnal situaci děčínského sboru v roce 2013 s dneškem?

Vývoj je vlastně výtečný. Jednak od začátku přicházejí zájemci o křest. Byť do kostela z nich začne chodit sotva třetina. A ty naše obavy – vlastně byly zbytečné. Musím říct, že od prvních dnů jsme tady já i moje žena, jako

sestra farářová, opravdu chtění, jsme respektováni. Prostředí je tolerantní, lidi jsou jednotní. A jak přišly ty mladé rodiny, najednou tu mám i dost malých dětí.

Měli jsme v Českém bratru nedávno článek právě od Pavla Randáka, jak jste uspořádali setkání k Janu Palachovi a že přišlo na 60 lidí. Tam tedy museli přijít lidi zvenku, ne?

To určitě. Bylo nás opravdu hodně. Ovšem to byla za těch pět a půl roku skoro nejzdařilejší událost. Když byla anexe Krymu, uspořádal jsem smuteční bohoslužby, tam nás bylo 20.

Proč je vlastně zrovna tenhle seniorát tak problematický?

„Nejsou lidi.“ Ve farním sboru prostě musí docházet k věkové obměně, musí tam být funkční staršovstvo; když není a obměna nenastává, je existence sboru skutečně ohrožena. V některých sborech jsme svědky mnohaleté stagnace, opravdu stojí před svým zánikem. Když se někdy před čtyřmi lety mluvilo o budoucnosti církve, spočítali jsme, že za 30 let bude tady v celém seniorátu jen jediný farář. Být jediný farář pro celý kraj, to bych já tedy nedělal, tím jsem si jist; nemá to smysl. Aspoň tady na severu. Ale praxe ukazuje, že právě obsazené sbory, v nichž se dělá poctivá farářina, rostou.

Jste člen správní komise v Ústí, jak se vám jeví situace tam?

V té správní komisi ještě chvíli setrvám, má devět členů a fungovat bude, dokud se v ústeckém sboru neustaví funkční staršovstvo. V Ústí už ale je mladý a schopný farář. Jsem si jist, že Tomáš Jun se na tohle místo hodí, věřím, že ho eventuální nezdary nepoloží.

Já jsem byla v Ústí kdysi ještě za Diakonii ohledně uprchlíků, může to být jistě 15 let, a byl to pro mě zážitek, na který se těžko zapomíná. Mluvila jsem s farářkou, která byla opravdu

hodně nesympatická a protivná – to se mi nikdy jindy nestalo. Vy asi víte, o koho šlo. Myslíte, že tohle mohlo mít tady na ten „krach“ vliv?

Určitě; vím, o kom je řeč. Abych to řekl publikovatelně – myslím si, že na těžká a problematická místa má celá církev hledat lidi, kteří tam nejdou řešit své osobní těžkosti a jsou dostatečně

mladý farář ústeckého sboru Tomáš Jun

silní a odolní. Ve sboru, kde je lidí maličko, je osobnost faráře, ale i každého člena sboru velice významná. Čím menší je to společenství, tím víc ta osobnost zmůže – pozitivně i negativně.

Myslíte, že se už teď dá říct, zda a co konkrétně se v Ústí změnilo k lepšímu?

Tomáš Jun opravdu už několik lidí z města přitáhl. Těch hledajících. Přitom to má o to horší, že kostel sdílí s husitskou farářkou. Patří nám takzvaná ideální polovina. To je nevídané. Cokoliv chceme uspořádat, musíme vyjednat přes radu kostela... Tomáš se ale opravdu snaží. Chodí na univerzitu, kde se pořádají ekumenická setkání studentů. Už někoho připravuje na křest. O Vánocích uspořádal vánoční besídku, kde bylo jistě deset dětí! Sám je ženatý, má senzační „paní farárovou“ a dvě maličké děti. To je taky dobře.

Na Ústecký seniorát je pozornost celé církve zaměřena už několik let. Do tabulky se vyplňovalo, kdo kdy kde bude kázat, zalarmovali se i výpomocní kazatelé... Proč se vlastně ta pomoc soustředí zrovna na Ústí? Skomírajících sborů je přece zrovna tady v té oblasti víc, ne?

Nevím, jestli pomáhá celá církev, tady je potřeba říct, že se tu velmi angažuje pražský střešovický sbor a jmenovitě Alena Fendrychová. A potom Český Těšín! Několik let už tam jezdí, kolik zaplatí jen za ty cesty! To je úžasné. A proč zrovna Ústí? Asi proto, že to je krajské univerzitní město, je smysluplnější mířit s pomocí spíš tam než do malé vesnice.

Tomáš Jun už tedy pár lidí „přitáhl“. Platí taky, že nějaké větší procento členů sboru naopak odejde, když „jejich“ farář na sboru skončí?

S větším odlivem členů ze sboru nemám zkušenosti. Sám jsem měl v tomhle smyslu možná trochu těžší pozici, na všech třech místech, kde jsem působil a působím, byl farář přede mnou velice dlouho, víc než 30, dokonce víc než 40 let. Řekl bych, že dnes tohle dlouholeté pobývání faráře na jednom místě pro lidi ze sboru úplně zdravé není. I když pravda je, že tihle faráři lidi protáhli marasmem sedmdesátých a osmdesátých let, navázali na sebe mládež, později střední generaci, dnešní padesátníky a víc, a ti ve sboru zůstali. Práce faráře ale v té nové éře velmi narostla. Dá se chodit do nemocnice, do vězení... To vás vycucne. Proto jsem já sám v Jablonci po těch 15 letech cítil, že opravdu musím skončit. Podle mého platí obecně, že je rozumné během života faru několikrát změnit.

Čili nelitujete, že jste odněkud odešel a začal jinde? Žádná nostalgie?

Ne, ničeho nelituju. Za každý sbor jsem vděčný. Každý z nich dal mému životu nějakou jinou barvu.

Připravila Jana Plíšková

Co přináší vaší obci přítomnost evangelického sboru?

Ať již evangelický sbor, nebo katolický (tak jako jakýkoliv jiný spolek, hasiči, sokol...), pro obec představuje určité seskupení lidí, kteří se pravidelně scházejí a udržují přátelské vztahy. Přínos pro obec vidím v utužování kolektivu spoluobčanů a jejich lepším soužití.

Miroslav Prudký, starosta obce Rovečné

V Merklíně působí Diakonie ČCE – středisko Západní Čechy – chráněné bydlení a přímo v obci je centrum denních služeb a základní škola speciální a také praktická škola Diakonie ČCE. Tyto instituce úzce spolupracují s evangelickým sborem a využívají prostor v českobratrském kostele, kde se pořádají adventní koncerty, slavnostní ukončení školního roku. A pokud jde o spolupráci s obcí, výborné akustiky v kostele využívá na vánoční besídku naše mateřská škola, pořádali jsme tam i koncerty. Sbor je součástí naší obce, vzájemně si pomáháme a vycházíme vstříc. Většinu členů sboru dobře známe, jsou to i naši současní nebo bývalí zastupitelé a spolupráce s nimi je víc než příkladná. Máme dva kostely – kolik obcí v kraji to může říct?

Jana Nováková, starostka obce Merklín

Co naší obci přináší přítomnost sboru ČCE? Historickou souvislost, ukotvení v dnešním rozbouraném světě a obyčejnou sousedskou sounáležitost. Jasenná je stále evangelická vesnice, toto vyznání je většinové. Ostré hrany mezi katolíky a evangelíky však obrousil čas i působení osvěcených kazatelů, kteří nás vychovávali a vychovávají k ekumenickému porozumění. Díky evangelickému sboru se v obci děje spousta zajímavých udá-

lostí – Jabkobraní, přífarské tábory, tvořivé dílny, Živý Betlém. Nechybí zajímavé besedy s lidmi, kteří procestovali svět či patří ke špičkám ve svém profesním oboru. Učíme se číst a porozumět Bibli. Sbor je pro místní evangelíky místo, kam si chodí pro radost i útěchu. Obyčejné sousedství a souvěrství zde dostává jiný rozměr – sváteční, jedinečný.

Dana Daňová, starostka obce Jasenná,

Přítomnost evangelického sboru v naší obci je stále velký symbol svobody vyznání. Sbor je pro mě nositel duchovního a kulturního života, obhájce morálních hodnot a navíc partner obce v mnoha směrech. Jde také o závazek, jenž nám přenechali naši předkové, kteří sbor vybudovali za velmi těžkých, pro nás nepředstavitelných životních podmínek pro slávu Krista; naše povinnost je toto poselství nést dál.

Martin Žabčík, starosta Ratiboře

Přítomnost evangelického sboru určitě do obce přináší dobré mezilidské vztahy. Přispívá k pozitivnímu myšlení, lidé jsou k sobě vstřícnější a ohleduplnější. Slouží také k lepší pospolitosti obce. Často také zajišťuje v obci kulturu, v evangelickém kostele se často pořádají koncerty, především vážné hudby. Nelze opomenout, že náš evangelický sbor se hodně věnuje práci s dětmi a mládeží, o letních prázdninách pořádá tábory, za což mu patří velký dík a uznání. Přínos pro naši obec je neocenitelný a za sebe musím dodat, že s panem farářem Janem Krupou se mi velmi dobře spolupracuje.

Jarmila Melichaříková, starostka Velké Lhoty

SYNODNÍ RADA

Z projednaných titulů na zasedáních synodní rady 29. 1. a 12. 2. 2019 vybíráme:

Sbory a pracovníci

Synodní rada souhlasila s návrhem závazného postupu při podávání žádosti o vydání pokynu k volbě faráře nebo jáhna a schválila jeho rozeslání staršovstvům a seniorátním výborům.

SR udělila Martinu Litomiskému osvědčení o způsobilosti k ordinované službě faráře ČCE; na základě změny povolací listiny povolala Ondřeje Pellara ke službě faráře; udělila Janu Junovi dispenz od setrvání na místě faráře v Prostějově do konce doby jeho povolání; souhlasila s ukončením zaměstnaneckého poměru Jaroslava Kučery dohodou z důvodu odchodu do důchodu, a protože si váží jeho ochoty i nadále sloužit v církvi, souhlasí se zachováním jeho způsobilosti k ordinované službě faráře; vzala na vědomí ukončení pracovního poměru pastorační pracovnice Kristiny Camidge uplynutím sjednané doby; obnovila způsobilost k ordinované službě faráře Petru Chlápkovi k 1. 7. 2019.

Fakulta a bohoslovci

Synodní rada vzala na vědomí zprávy studentů Michala Chalupského, Rut Junové a Elišky Havelkové o vykonání třítydenní praxe ve sborech v Huslenkách, Miroslavi a Svitavách.

Výchova a vzdělávání

Synodní rada udělila faráři Martinu Horákovi dlouhodobé studijní volno, jehož náplní bude kontaktní studium evangelické teologie na univerzitě v Heidelbergu; vzala na vědomí zprávu farářky Marty Kadlecové z tříměsíčního studijního pobytu v Lipsku.

Správa církve

Synodní rada potvrzuje volby členů a náhradníků seniorátních výborů na konventech:

- Marka Vanči seniorem, Jiřího Tenglera náměstkem seniora a Jiřího Svobody náměstkem seniorátní kurátorky Poličského seniorátu; Jiřiny Křišťůfkové 1. náhradnicí SV a Jany Kadeřávkové 2. náhradnicí SV z řad presbyterů a Lukáše Klímy 1. náhradníkem a Jana Mikschika 2. náhradníkem SV z řad kazatelů.
- Martina T. Zikmunda 1. náhradníkem SV Západočeského seniorátu z řad farářů a Martina Krejčího 1. náhradníkem SV z řad presbyterů.

Zahraniční sbory

Synodní rada vzala na vědomí zápis ze společného setkání s koordinátory pro práci v českých sborech v zahraničí.

Ekumenické vztahy

Synodní rada vzala na vědomí zprávu z partnerské konzultace Presbyterní církve USA v Berlíně; souhlasí se zapojením ČCE do dalšího ročníku ekumenického projektu Denní čtení a pověřuje Danielu Hamrovou,

aby se účastnila práce v přípravné skupině; vzala na vědomí výsledky jednání se švýcarskou podpůrnou organizací HEKS a uložila ÚCK vypracovat společně s HEKS novou podobu spolupráce.

Evangelická akademie

Synodní rada jmenovala tyto členy rad Školských právnických osob: Evangelická akademie Praha – Michal Šourek, Bratrská škola – Ondřej Kolář, Miloš Rejchrt.

Další jednání

Synodní rada se dále věnovala vnitřním hospodářským záležitostem sborů i církve, zprávám z konventů v r. 2018, zprávám z jednání seniorátních výborů, zprávám z vizitací seniorátních výborů ve farních sborech, personálním otázkám, přípravám na ekumenická setkání a provozním a organizačním záležitostem.

DaZ

ÚMRTÍ

Dne 31. ledna zemřel ve věku 80 let farář a muzikant **Luděk Rejchrt**. Sloužil ve sborech Křížlice a Praha-Braník. Zanechal po sobě obsáhlé hudební dílo, zejména písně, se kterými se setkáváme při bohoslužbách v církevních zpěvnících, ale též dílo literární a výtvarné.

Ve věku 84 let zemřela paní **Ilsa Ondrová**, manželka faráře Jaroslava Ondry. Místa jejich působení byly sbory v Soběhrdech a Zábřehu.

DaZ

POZVÁNKA

Vděčná vzpomínka na Lud'ka Rejchrtu

Jak je uvedeno v rubrice „Úmrtí“, pře-
dešel nás na věčnost farář a muzikant

Luděk Rejchrt. Jeho posledním působištěm byl pražský branický sbor. Pohřební rozloučení s bratrem Rejchrtem se uskutečnilo v úzkém rodinném kruhu.

Na jeho život, práci a dílo na poli teologickém, hudebním i lidském bychom rádi vzpomněli při setkání všech, kdo ho měli rádi, v sobotu 30. března od 14 hodin ve sboru Praha-Braník, Modřanská 118, Praha 4.

DaZ

NOC KOSTELŮ 2019

Noc kostelů je letos v pátek

24. května

K účasti na Noci kostelů 2019 jsou zvány všechny církevní denominace na území České republiky, které jsou členy nebo přidruženými členy Ekumenické rady církví ČR. Jak se elektronicky přihlásit, kde si objednat propagační materiály a další informace získáte na www.nockostelu.cz.

Noc kostelů je příležitost pozvat do kostelů a modliteben ve večerní a noční atmosféře co nejvíce zájemců a nabídnout jim možnost poznat nejen kulturní hodnotu místa, ale také se seznámit s křesťanstvím prostřednictvím hudby, výtvarného umění, divadelního představení či rozhovoru.

nout jim možnost poznat nejen kulturní hodnotu místa, ale také se seznámit s křesťanstvím prostřednictvím hudby, výtvarného umění, divadelního představení či rozhovoru.

V loňském roce, kdy se konal jubilejní desátý ročník, se Noci kostelů

v České republice účastnilo 1515 kostelů a modliteben, kam za jediný večer zavítalo bezmála půl milionu návštěvníků.

Myšlenka Noci kostelů vznikla v roce 2005 v Rakousku a dnes se kromě Rakouska a České republiky koná také na Slovensku (od roku 2011), v Estonsku (od roku 2012) a v roce 2016 se připojilo také Švýcarsko.

ČBK, DaZ

Pro zájemce je připraven program už na pátek – rozhovor nad tématem Postavení presbytera.

Nocleh lze zajistit v Church penzionu, ozvěte se prosím do 1. 3. 2019. Nezapomeňte požádat svůj sbor o zaplacení cestovného.

Přihlašujte se do 20. března 2019 na adresu <https://prihlasky.srcce.cz>

DaZ

REDAKCE

Oprava

V ČB 2/2019 jsme na str. 14 v odstavci Zahraniční sbory napsali špatně iniciály jména paní Erdingerové. správně má v textu být „působen, M.A. M. Erdingerových“, neboť manželé Erdingerovi jsou Michael a Magdalena. Za chybu se omlouváme.

redakce

POZVÁNKA NA KURZ

Co by měl vědět každý presbyter III

Téma dalšího dílu kurzu jsou strategie a budoucnost církve, granty a nápady.

Kurz se koná v sobotu 30. března 2019 od 9:30 v Praze v Husově domě, Jungmannova 9, v zasedací místnosti v 1. patře přední budovy.

Podrobný program a výzvu k prezentaci svých námětů a zkušeností najdete na webu www.ustredicce.cz v sekci sborová zásilka 2018–11.

Kurz povedou Roman Mazur, farář v Praze-Libni, senior Pražského seniorátu, předseda strategické komise, Vladimír Zikmund, synodní kurátor, předseda grantové komise, Pavel Pokorný, farář v Praze-Střešovicích, náměstek synodního seniora.

CÍRKEVNÍ HUDBA

Pozvánka na letní varhanní kurzy

V letošním roce nabízíme kurzy pro mládež a střední generaci, které budou probíhat ve středisku Sola gratia, v budově ZUŠ v Bystřici pod Hostýnem a v kostele

Narození Panny Marie a sv. Anny v Rajnochovicích.

Kurzy jsou určeny varhaníkům a doprovazečům bohoslužebného zpěvu ze sborů naší církve. Srdečně zveme jak začínající, tak i pokročilejší amatérské varhaníky z různých věkových skupin (hráče na klavír / klávesy, žáky ZUŠ, samouky), kteří se této službě věnují a potřebují získat nové podněty a zkušenosti pro praxi.

Termíny kurzů:

5. – 8. 8. 2019 kurz pro mládež

8. – 11. 8. 2019 kurz pro střední generaci

Náplň každého kurzu se snažíme připravit tak, aby se dobře cítili jak začátečníci, kteří jsou na kurzu poprvé, tak také ti, kdo pravidelně jezdí již několik let – kvůli společenství, programu,

informacím a dovednostem, které si zde mohou osvojit.

Ubytování a kompletní stravování je zajištěno v penzionu Sola gratia v Bystřici pod Hostýnem. Cena kurzu, včetně ubytování a kompletní stravy, je 2100 Kč. Zájemci se mohou přihlásit e-mailem na moravetz@e-cirkev.cz do 30. 6. Je třeba uvést jméno, příjmení, věk, termín kurzu, adresu, sbor ČCE, příp. požadavky ke stravě, telefon. Po přihlášení každý uchazeč obdrží materiály a pokyny k samostatné přípravě.

Na muzicírování a na příjemné společenství se těší lektori kurzů

Ester Moravetzová & Ladislav Moravetz,
celocírkevní kantor

EVROPSKÁ EKUMENA

Zástupci církve se setkali s reprezentanty Reformované křesťanské církve na Slovensku

V Od 24. do 25. ledna se v Rimavské Sobotě sešlo církevní vedení Českobratrské církve evangelické a Reformované křesťanské církve na Slovensku (RKCS).

Obě církve se takto setkávají pravidelně od r. 2011. Hovoří se o aktuální situaci, uplynulých událostech i plánech a výzvách do budoucna.

Ze zpráv kolegů na Slovensku nejvíce zaujala zpráva o nově postavených církevních budovách – RKCS je zapojena do programu maďarské vlády pro podporu maďarských národnostních menšin v zahraničí a z této podpory v r. 2017 se obnovilo celkem 175 budov. Staví se čtyři nové kostely, obnovil se domov pro seniory v Komárně, postavil se dům pro mládež v Košicích, vznikly čtvery jesle, 21 mateřských škol, pět škol základních a dvě střední. I samotné jednání proběhlo v nové církevní budově jménem *Csillagház* – Dům Hvězdy, který slouží jako kongresové centrum pro zasedání synodu a ubytování synodálů.

Projednávala se taky situace duchovních. V obou církvích se musí církevní vedení vyrovnávat s nedostatkem farářů. Nejhorší situace je ve dvou slovenských seniorátech na východě země, kde na jednoho faráře připadá přibližně 200 bohoslužeb ročně. Obě delegace pak hovořily o praktických aspektech ►

liturgie – diskutovalo se o používání bohoslužebné agendy, zpěvníků a hudebních doprovodů.

Příští setkání se uskuteční v Česku. Pro reformované bratry a sestry ze Slovenska je velmi důležité zůstat v intenzivnějším kontaktu a setkávat se na této úrovni i nadále. Rozhovory jsou velice přínosné pro obě strany, máme společnou minulost a je dobré sledovat, kam a jak se ubírají cesty v obou církvích dál.

Jiří Hofman

DIAKONICKÁ STOPA VE SVĚTĚ V MINULÉM ROCE

Středisko humanitární a rozvojové spolupráce se již osmý rok věnuje pomoci v zahraničí při krizích a válkách

Pomoc směřuje k těm nejchudším a nejpotřebnějším. Často je cílena na ty nejzranitelnější – ženy a děti.

- Syrská válka trvá již víc než osm let a vyhnala z domova přes 5 milionů lidí, kteří skončili v okolních zemích. V Libanonu dostaly nejchudší rodiny uprchlíků ze Sýrie 1560 potravinových poukazek v hodnotě 80 dolarů. Více než 120 rodin získalo příspěvek ze sociálního fondu, který jim pomůže zabezpečit se proti zimě, a dalších třicet rodin dostává každý měsíc plenky a umělé mléko pro své nejmenší děti.
- V postní sbírce pro pomoc syrským uprchlíkům žijícím v jordánském táboře Zátarí jsme loni vybrali 670 tisíc korun. Díky tomu jsme mohli rozšířit Peace Oasis, komunitní centrum uprostřed tábora, a připravit projekt na výstavbu chráněného dětského hřiště.

- Díky štědrým darům jsme loni pomohli zrekonstruovat pět škol v Myanmaru, 1450 místních dětí dostalo balíčky se školními pomůckami. V Kambodži podporujeme farmáře a ostatní obyvatele, aby se společně dokázali co nejlépe vypořádat se suchem a dalšími možnými katastrofami.
- Pokračoval také projekt v Zambii, zaměřený na pomoc ženám, které jsou nejvíce ohroženy chudobou. Mohou se účastnit kurzů podnikatelských dovedností, aby se dokázaly postavit na vlastní nohy a nebyly závislé na pomoci zvenčí.

- Na pomoc lidem v Indonésii jsme vybrali přes 280 tisíc korun. K potřebným lidem se tak dostaly dodávky pitné vody, lékařská péče a také plachty, matrace a přikrývky na stavbu dočasných přístřeší.

Díky tomu, že nejsme lhostejní, žije mnoho lidí důstojnějším a lepším životem.

Diakonie ČCE/DaZ

OZNÁMENÍ

Pozvánka na besedu s ekologem

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve na besedu s Tomášem Kloučkem z iniciativy Naše Malešice o zkušenostech s environmentalistickou činností na okraji Prahy. Beseda se bude konat v úterý 12. března 2019 od 17.30 (cca do 19 h.) v přízemí pražského kláštera Emauzy, Praha 2, Vyšehradská 49.

JNe

Nabídka bydlení v Hořicích

Farní sbor ČCE v Hořicích pronajme farní byt 5 + 1, včetně zahrady a garáže, přednostně členům evangelické církve, nejlépe rodině s dětmi. Možnost nastěhování v létě 2019. V bytě budou rekonstruovány rozvody elektřiny, vytápění plynem. Od nájemců očekáváme účast a pomoc v místním sboru. Je možno předem přijet a byt si prohlédnout. Kontakt: Oldřich Nekvinda (kurátor sboru), nekvindo@centrum.cz, 724 953 041 nebo Gabriela Cardová, gabrielacardova@centrum.cz, 728 876 946.

Gabriela Cardová

Sbor v Českých Budějovicích hledá druhého kazatele s určením pro Kaplici

Výhodou je zázemí silného sboru, minimální zátěž administrativou, nabízíme i možnost podpory při účasti na různých kurzech, při vlastní činnosti a realizaci nápadů. Sborový dům Archa v Kaplici byl postaven a otevřen v roce 2005, nabízí příjemné prostory, zázemí a pohodlné bydlení. Sbor dobře spolupracuje s ekumenou a městem, v Kaplici se konají různé seniorátní či přeshraniční akce – s tradičními vazbami na linecký a pasovský sbor. Vzhledem k umístění v pohraničí je křesťanství v Kaplici a oko-

lí v situaci spíše misijní. Na bohoslužby se v Kaplici schází 10–30 účastníků, na vánoční hru a při speciálních příležitostech (např. sederová večeře) však i dvakrát více. Druhý farář sboru káže jednou měsíčně v Budějovicích a podílí se aktivně na sborové činnosti. Blíže viz www.ceske-budejovice.evangelnet.cz. Vhodný předpoklad je znalost němčiny (i třeba jen na konverzační úrovni) a ochota pracovat ve sboru s mládeží či v rámci seniorátu. Kontakt: Jan Matějka, kurátor sboru, e-mail: jan.matejka@ecotrend.cz, tel. 602 425 755.

Nabídka ošetření stromů

Rizikové kácení stromů a ořez za pomoci horolezeckých technik. Tel: 725 281 406, www.lezecke-prace.cz

Vojtěch Páv

Pronájem bytu v Liberci

Sbor v Liberci nabízí od dubna 2019 k pronájmu byt o velikosti 2+kk (59 m²) v přízemí svého domu na Malém náměstí. Možnost parkování ve dvoře. Cena pronájmu je 9 500 Kč měsíčně (bez energií). Kontakt: 603 916 856, farář Filip Susa.

Pozvánka na seminář Veritas

Na jarním semináři historické společnosti VERITAS bude připomenuto 400. výročí České konfederace. Promluví doc. PhDr. Eva Melmuková a název její přednášky zní: „První pokus o demokratický stát ve střední Evropě – rok 1619.“

Seminář se bude konat v Pardubicích v sále na faře ČCE v ulici Sladkovského č. 638, a to v sobotu dne 30. března v 10 hodin. Všichni zájemci jsou srdečně zváni.

MOJE CÍRKEV

*Vánoční dárek pro romské děti z kulturně
vzdělávacího centra Domari v Jeruzalémě
foto: Mikuláš Vymětal*

Sabatikon občerství hlavu i duši

O tříměsíčním studijním pobytu v Izraeli

Mikuláš Vymětal (*1971) vystudoval strojní průmyslovku a po maturitě pracoval rok jako sanitář, aby (jak sám říká) okusil praktického života, než půjde dále studovat. Evangelickou teologii studoval v Praze, Berlíně a Jeruzalémě, navázal pak doktorským studiem v Praze, Vídni a Jeruzalémě. Pracuje na půl úvazku jako farář v Berouně a na půl úvazku jako celocírkevní farář pro menšiny. Jeho žena je farářka Církve československé husitské, mají dvě dcery ve školním věku.

Jak ses dostal do Izraele a jaký typ pobytu to byl?

V Izraeli jsem byl na tříměsíčním studijním programu, určeném pro evangelické faráře. Říká se mu také *sabatikon* nebo studijní dovolená. Všichni naši faráři mohou v rámci celoživotního vzdělávání jednou za sedm let požádat o tříměsíční studijní volno a smysluplně je využít. Váhavým to mohu jedinečně doporučit!

Kdo ti s organizací pobytu v Izraeli pomohl?

Studijní pobyty zařizuje německá organizace „Studium in Israel“. Já pracuji už docela dlouho ve výboru její pražské pobočky, takže to nebylo nijak složité. Cítil jsem, že po čtrnácti letech od posledního *sabatikonu* už nějaké načerpání sil potřebuju. Evangelická církev byla vstřícná, po předložení zamýšlené náplně mi studijní volno udělila. Dostal jsem také úkol z Evangelické teologické fakulty a mohl jsem jet.

Jakým tématům ses v rámci pobytu věnoval?

Původně jsem se chtěl věnovat tématu smíření mezi znepřátelenými skupinami. Proto jsem třeba bydlel na Olivové hoře v arabské vesnici. Ubytoval jsem se u šejcha Ibrahima al Hawy, který je v mezináboženském dialogu dost aktivní, navštěvoval jsem různé mezináboženské semináře i místa, kde se usiluje o smíření. Druhý úkol spočíval v domluvě a v organizaci mezinárodního a mezináboženského semináře pro studenty z Čech a z Izraele – to byl úkol z fakulty, z Institutu ekumenických studií. Setkával jsem se proto s různými profesory a rabíny. A nad to jsem chodil na Hebrejskou univerzitu na semináře o Talmudu a o Midraši. Ačkoli to bylo celkem deset hodin týdně, nedá se z toho vykázat nějaký hmatatelný užitek, leda moje vnitřní obohacení.

Které náboženské skupiny jsi navštívil a co zajímavého tě tam potkalo?

Chodil jsem do luterského kostela na německé bohoslužby a účastnil se i dalších jejich setkání. S lidmi tam jsem se rychle spřátelil, sbor mě hezky přijal a cítil jsem se tam opravdu jako doma. Občas jsem se účastnil evangelických bohoslužeb v arabštině. Arabských křesťanů je v Izraeli docela dost. A chodil jsem pravidelně do synagogy Har El, líbila se mi kázání rabínky Tal. Několikrát jsem také navštívil katolické hebrejské bohoslužby, to bylo milé a velice zajímavé. Pracovně jsem navštěvoval programy Rabínů pro lidská práva.

Kdo jsou Rabíni pro lidská práva?

Je to organizace, která vznikla za první intifády (v roce 1988) z iniciativy rabínů, kteří v té době začali klást na lidská práva větší důraz. Jsou to vlastně moji přirození partneři, když jsem farář pro menšiny a zasazují se taky o dodržování lidských práv. ►

Co tě na nich zaujalo?

Věnují se například předvojenské přípravě mladých Izraelců. Jak známo, v Izraeli chodí kluci na tři roky a holky na dva roky na vojnu. A než tam nastoupí, často neznají nikoho z jiné komunity, žijí jen mezi svými. V rámci předvojenského semináře je rabínka Nava Hafetz vezme nejdříve do izraelského, pak do arabského a nakonec do

rabínka Nava Hafetz v rozhovoru s ev. farářkou, arabskou soudkyní a židovským rabínem

křesťanského Jeruzaléma. Pak pozve na seminář islámskou soudkyni, evangelickou farářku a ortodoxního rabína a ti vypráví o svatosti Jeruzaléma ze tří různých perspektiv. Mladí Izraelci se seznamují s arabskými Izraelci a s Palestinci, židé s muslimy a křesťany. Učí se, že člověk je víc než anonymní voják nebo nepřítel. To mě velice zaujalo. Rabínka Nava Hafetz přijede na podzim do Prahy a bude mít na evangelické teologické fakultě seminář s tématem pesach a večere Páně. A jinou rabínku chci pozvat na farářský kurz.

To slyším prvně, že jsou také ženy rabínky. Jak to s nimi je?

Vůbec první rabínka (a vlastně první žena jako duchovní ze všech náboženství) na území České republiky byla Regina Jones, původně myslím Holandanka, pocházející z Berlína. Byla za války v Terezíně a zemřela za holokaustu. Dnes

existují rabínky v liberálním a dokonce i ortodoxním židovství (tam vím jen o jedné).

V Izraeli jsi byl poslední tři měsíce loňského roku. Jaké je v Jeruzalémě v prosinci počasí?

Na Olivové hoře dost foukalo a v tomto období všude hodně přšelo. Třeba tři dny v kuse, to jsem zažil doma naposledy v dětství. Když jsem se vracel domů, bylo sychravo, šest stupňů, stejně jako v Praze. Na chladné počasí tam ale nejsou zařízení tak jako my u nás doma. Domy nemají topení ani izolace či pořádná okna.

Zažil jsi během svého pobytu nějaké ohrožení nebo teroristický útok?

Studoval jsem v Jeruzalémě před 22 lety a to byly mnohem divočejší časy. Ted' je relativně klidno. Napětí tam cítit je, ale neděje se nic zvláštního. Na dálnici zemře určitě víc lidí než kvůli terorismu, jen média to prezentují jinak.

Jak jsi oslavil v Jeruzalémě Vánoce?

Můj muslimský hostitel Ibrahim al Hawa se narodil na Štědrý den a slavil zrovna 76. na-

mezináboženské setkání: imám, rabín, farář (Mikuláš Vymětal)

rozeniny. Tak to byla moje první oslava. Pak jsem šel na půlnoční do evangelického kostela a zažil rozporuplný pocit, protože vstup byl na

místenky. A místenku si člověk musel opatřit předem, bez ní tam nikoho nepustili. Venku stál dav, a kdo měl místenku, šel špalírem mezi marně čekajícími Izraelci, kteří chtěli bohoslužby taky navštívit. Uvnitř jsme zpívali *Stille Nacht, heilige Nacht* a zvenku marně klepali na vrata kostela lidé, kteří se dovnitř chtěli dostat. Tak mě napadlo, že pro Ježíše taky neměli místo pod střešou... Pak jsme šli s lidmi z němec-

oslava narozenin Ibrahima al Hawy

kého sboru v noci pěšky do Betléma. Tam zase nebylo místo pro naši asi dvousethlavou skupinu, tak jsme měli pobožnost pod širým nebem. Když jsme se k ránu vraceli zpět do Jeruzaléma (je to asi 8 km), zařadili jsme se do fronty na hranicích, kde jsme viděli Palestince, kteří pracují v Izraeli a tu frontu s prohlídkou musí absolvovat každý den. A taky tu noc ukradli paní farářce Melanii auto, to se ale pak zase našlo. Tak to byly moje Vánoce.

V Izraeli jsi také chodil do romského kulturně vzdělávacího centra *Domari*.

Jak to vypadá u izraelských Romů?

Neříkají si Romové, ale *Domari*, Domové. Je to skupina, kterou mezi sebe nepřijímají Židé ani Arabové, dokonce nejsou ani uznáni jako menšina a jsou často velmi chudí. Při práci v kulturně vzdělávacím centru se soustřeďuji

na aktivity s maminkami a s dětmi. Děti chodí na doučování, hrají si tam, vzdělávají se, některé se učí hebrejsky. Pro maminky se pořádají různé dílny, třeba aby se naučily vařit a mohly se pak ucházet o práci kuchařek.

Jak to bylo s tvým dárkem pro klub *Domari*, o kterém jsem četla na facebooku?

Vyhlásil jsem, že v kontextu blížících se Vánoc nechci žádný dárek, protože všechno mám, ale že kdyby mě chtěl někdo obdarovat, sbírám peníze na kytaru – dárek právě pro tento klub. A šlo se tolik peněz, že jsem koupil nakonec kytary dvě a ještě dostal nádavkem od české majitelky hudebního obchodu ladičku a náhradní struny zadarmo.

Co sis z Izraele odvezl ve svém srdci?

Jakési větší sebevědomí. Jako farář jsem někdy unaven z mnoha drobností a marného úsilí.

v Domari, klubu pro romské děti v Jeruzalémě

A tady jsem fungoval v pěti jazycích, v evangelickém sboru se cítil jako doma a měl jsem pocit, že tam patřím. Samozřejmě jsem se těšil domů na rodinu, ale určitý klidný, sebevědomý pocit jsem si přivezl. Ve své další práci vidím smysl a celkově jsem pookřál, snad i vyrostl. Ten vnitřní přínos je větší, než jsem čekal. ►

Co bys vzkázal čtenářům Českého bratra?

Mezináboženský dialog není něco vzdáleného, je to důležité i pro naše malé české prostředí. Zejména stojí za to věnovat se dialogu křesťanů a muslimů. Uvědomit si, že i muslimové žijí mezi námi. Potkáme je, třeba když si jdeme koupit

kebab do stánku na ulici. To je na té obyčejné lidské rovině. A na té vyšší, evangelicko-církevní? Před lety vzniklo na oficiální církevní úrovni *Prohlášení ČCE o vztahu k Židům*. Tak bych si přál, aby podobně vzniklo i prohlášení synodní rady o vztahu k muslimům.

Připravila **Daniela Ženatá**

CESTOVATELSKÉ POSTŘEHY Z IZRAELE

Tramvaj míru v Jeruzalémě

Křesťanova pokora v Izraeli

Západní a východní Jeruzalém spojuje nová tramvajová linka. Nemá číslo, jde totiž o jedinou linku v tomto svatém městě, přestože je skoro stejně velké jako Praha. Spojuje i vysoké vrcholy Judských hor, které ve městě dosahují výšek okolo 800 m n. m. Tedy jako náš „evangelický horský Jeruzalém“ – Herlíkovice. To určitě nebude náhoda! Konečně v západní části je na hoře Theodora Herzla, nejvýznamnějšího představitele sionismu a „duchovního otce“ Státu Izrael. Na této hoře je i památník obětí a hrdinů holokaustu Jad vašem. Od památníku pokračuje linka k centrálnímu nádraží, které je hluboko pod zemí a jezdí z něj nový rychlovlak. Nová trať nahradila starou klikatou otomanskou železnici. Vlakem se tak dostanete velmi pohodlně za dvacet minut na letiště Ben Gurion a za půl hodiny do Tel Avivu.

Od nádraží tramvaj pokračuje moderním centrem kolem hradeb starého města až k Damašské bráně. Zde se dotýká východního palestinského Jeruzaléma v okolí Olivetské hory, kde by si Palestinci přáli mít své hlavní město. Pak pokračuje dále na sever do židovských čtvrtí, které jsem však za krátký, týdenní pobyt nestihl prozkoumat. Mezi horami se pak propadáte pohledem do hlubokých údolí, jako je Kidronske mezi Olivetskou horou a starým městem s biblickým potokem Cedron.

Jeruzalémský babylon

Ještě zajímavější než město, kterým tramvaj projíždí, často našlapaná k prasknutí, jsou lidé, které vozí. Velmi pestrá směs populace je výrazná zejména v centru. Zde se mísí ortodoxní Židé se sionisty nebo sekulárními Židy a s arabskými muži i ženami. Šátky nosí často ženy jak židovské, tak palestinské. Starší Palestinci ještě občas nosí

Jeruzalém – staré město

tzv. „arafatky“, mladí jsou většinou prostovlasí s krátkým střihem. Pestrá směsice je doplněna turisty prakticky z celého světa. Křesťanů je zde

menšina, která se zvětšuje v době Velikonoc a dalších svátků.

Centra města se problémy okrajových segregovaných čtvrtí příliš netýkají, což je příznačné pro mnohá rozdělená města a vzpomněl jsem si na Belfast, který jsem navštívil před dvaceti lety. V centru tam také rozdělení obyvatelstva téměř nepoznáte.

v penzionu u šejka Ibrahima al Hawy

Mikuláš Vymětal se během svého studijního pobytu (více v rozhovoru na str. 27) v tomto moři pohyboval jako ryba ve vodě. Ve svaté zemi posloužil jako můj laskavý průvodce a osobní duchovní pastýř. A získal si můj respekt a obdiv. Bylo vidět, že se zde cítí jako doma – plynule hebrejsky diskutoval s židovským přistěhovalcem z Jižní Afriky – náhodným cestujícím v naší tramvaji nebo naopak vřele arabsky zdravil majitele mírového penzionu šejka Ibrahima na Olivové hoře, kde jsme oba bydleli.

Místo to pro mě bylo zcela neopakovatelné. Penzion, který by sice nesplnil řadu českých stavebních i hygienických norem, je v Orientu zřejmě naopak zcela normální. Takový milý hippie hostel náboženského střihu. Kromě řady dlouhodobě pobývajících obyvatel na studijních pobytech nebo i těch, kteří zde hledají klid a mír či čekají na mesiáše nebo se za něj skoro považují, se zde za jediný týden vystřídalá pestrá směsice turistů

a poutníků. Výborně se zde také vařilo a každé ráno nás ještě v hluboké tmě budily zvuky muezzinů z tlampačů minaretů mešit, po nich začali kokrhát kohouti a pak již za světla začaly zvonit zvony blízkých kostelů.

Kostely jsou zde impozantní, často postaveny s dominantní věží až v 19. století, kdy již otomanská nadvláda ochabla a naopak narostl apetit křesťanských koloniálních mocností. Mnozí evropští vládci, jako císař Vilém nebo náš František Josef I., Jeruzalém také osobně navštívili. Jeden velkolepý evangelický kostel zůstal po Vilémovi ve starém městě, v těsném sousedství chrámu Božího hrobu. Zde jsme byli s Mikulášem i na bohoslužbách nebo na polední modlitbě. Tichost v prázdném chrámu mě oslovila mnohem víc než turistický byznys v chrámu Božího hrobu. Nekočné proudy turistů ale ke starému městu dnes patří, s tím se nedá již nic dělat, ale i zde občas poutník najde prázdnou tichou uličku.

Pout' do Betléma a ke Genezaretskému jezeru

S Mikulášem jsme podnikli také dvě cesty mimo Jeruzalém, když nepočítám odpoledne na pláži v Tel Avivu. První mířila do Betléma, ležícího jen

asi 8 km jižně od Jeruzaléma. Přestože zástavba obou měst dnes již téměř srostla, odděluje je vysoká zeď, kterou postavili Izraelci jako ochranu ►

proti pronikání teroristů na své území, jak její výstavbu alespoň odůvodňují. Mnozí Palestinci z Betléma tak nikdy v životě Jeruzalém nenašli; Izraelcům zase zákony zakazují vstup na území čistě pod palestinskou samosprávou.

Chrám Božího narození mě pro svoji komerci a proudy turistů také nechal spíše chladným, samotné historické centrum bylo zajímavější. Větší dojem pak ve mně zanechal pohled do Judské pouště nebo do propasti Mrtvého moře z Herodiana, pevnosti krále Heroda kousek za Betlémem. Zde byla nalezena i králova hrobka a na podzim média psala o objevu prstenu Piláta Pontského.

Druhý výlet, na sever, byl autobusem. Když jsme po dokonalé dálnici obkroužili palestinská území Západního břehu, dojeli jsme do zelené Galileje. Minuli jsme Nazaret a vystoupili v předvečer šabatu v Tiberii u Genezaretského jezera s bájnou horou Hermon a s Golany v pozadí.

Poklid šabatu, navíc mimo sezónní provoz, umocnil dojem z údajně nejošuntějšího re-kreačního centra Izraele, jak Tiberii představil můj turistický knižní průvodce od *Lonely Planet*. Nemyslím jen v negativním slova smyslu, ale spíše z respektu k vzdálené antické i biblické minulosti místa. Kromě toho, že se po jezeře podle evangelii plavil Ježíš s Petrem a dalšími učedníky, na poutníka toto místo zapůsobí vykopávkami antického města, kde až do osmého století, dávno po působení Ježíše a po pádu a vypálení Jeruzaléma, bylo centrum židovské vzdělanosti. Při východu slunce nad Sýrií mě pak zamrazilo vědomí blízkého kontaktu se zemí, která je již tolik let zkoušena krutou občanskou válkou.

Pro křesťana je tu zřetelná výzva k pokoře a respektu k jiným náboženstvím i povzbuzení k prosbám za mír a pokoj ve světě. To jsem si odnesl jako poselství z Galileje i celého Izraele.

Jan Kirschner, foto Mikuláš Vymětal

FARÁŘSKÝ KURZ 2019

„Sloužit?“

Sbor jako ohnisko diakonie v obci

Otazník za slovem „sloužit“ neznámá, že se ptáme, zda sloužit, nebo ne. Ptáme se jak sloužit. Věnovat se jako sbor, jako církve výhradně službě duchovní, tedy zvěstování Božího slova, bohoslužebným obřadům, modlitbám, duchovnímu vedení a vzdělávání všech generací, a ostatní podoby služby přenechat profesionálům, např. Diakonii? Nebo usku-tečňovat také sociální rozměry služby a starat se o lidi fyzicky potřebné, protože to je nedílná součást křesťanství?

Uvedení do tématu – služba a sociální pastorační

Kolem výše uvedené otázky byly soustředěny přednášky profesora praktické teologie z kato-

lické teologické fakulty Univerzity v Münsteru, Hermanna Steinkampa. První přednáška, nazvaná „Křesťanský sbor jako ohnisko diakonie v obci“, byla nesena tezí, že sbor nevyřídí svůj úkol být zde pro svět tak, že jej deleguje na institucionalizovanou Diakonii. Obvyklá dělba práce – zde bohoslužby a kázání, tam diakonie – ničí jednotu lásky k Bohu a lásky k bližnímu. A to je rouhání.

Jeho druhá přednáška s názvem „O Samaritánovi aneb jak rozuměl diakonii Ježíš“ reflektovala známý evangelijní příběh, který klade za vzor jednání toho, kdo pomáhá potřebnému na základě „hnutí milosrdenstvím“. Co znamená „služba“ je ilustrováno právě tímto příběhem, který vylučuje, aby se za službou skrývalo

nepřiznané úsilí o nadvládu a moc. Herman Steinkamp působil dlouhá léta v Brazílii, kde vyučoval sociální pastorační práci, a z jeho teologických důrazů bylo patrné, že jsou inspirovány teologií osvobození, která reaguje na neutěšené poměry tzv. třetího světa a snaží se je vyřešit právě skrze křesťanské poselství.

Uvedením těchto dvou přednášek, které byly na programu farářského kurzu v úterý odpoledne a ve středu dopoledne, jsem přeskočil ke stěžejním vstupům teologicko-praktickým. Přeskočil jsem ovšem zásadní biblické sondy, které již tradičně téma farářského kurzu uvádí (pomínali úvodní bohoslužby v pondělí večer v kostele

u Martina ve zdi, které byly tématem Ježíšovy a potažmo křesťanské služby také neseny).

Teologický grunt

Starozákonní nakročení k tématu předestřel doc. Petr Sláma na základě postavy Mojžíše jako služebníka Hospodinova. Tato přednáška byla z větší části exegetická a zároveň dala nahlédnout do komentáře, který doc. Sláma připravuje ke knize Exodus. Mojžíš je prototyp Hospodinova služebníka, který trpí kvůli hříchům svého lidu. V 32.–34. kapitole knihy Exodus nacházíme klíčový příběh, ve kterém je Mojžíš vyličen jako ten, kdo mluví s Hospodinem tváří v tvář v situaci po exemplárním hříchu se zlatým teletem. V této mezní situaci Mojžíš vyjedná s Hospodinem jeho přímé, bezpro-

střední provázení Božího lidu. Doc. Sláma na základě rozkrytí struktury těchto biblických kapitol a jejich zásadních motivů přiblížil některé velmi působivé momenty biblického vyprávění, ve kterých se Mojžíš stává Hospodinovou tváří a živým svitkem Tóry.

„Služba v Novém zákoně“, to je název přednášky doc. Jiřího Mrázka, který předestřel komplexní pohled na novozákonní pojmy a pasáže, které formulují různé aspekty služby – od ročkové přes státní a kněžskou až po diakonickou. Diakonická služba, která původně znamenala službu u stolu nebo při vedení domácnosti, pronikla i do názvu instituce, která slouží tím, že se stará o potřebné.

Návštěva středisek Diakonie jako praktické vyústění

Právě této instituci byla věnována podstatná část kurzu, konkrétně celý čtvrteční den, v jehož dopolední části měli účastníci kurzu možnost navštívit některé diakonické středisko. Spolu s několika dalšími kolegy jsem se rozjel do Krabčic a mile jsem byl překvapen tím, jak prostory pro klienty vypadají a jak jsou zařízeny. Viděli jsme výtvarnou dílnu, ve které mimo jiné vznikají krásné batikované hedvábné šátky (jeden jsem koupil své ženě), viděli jsme klienty tančící s asistentkou při sledování televizní stanice Šlágr, viděli jsme relaxační vanu s hvězdným nebem na stropě, podkrovní kavárničku i útulné pokojíky.

Jako farář navštěvuji různá zařízení typu LDN, ve kterých jsou umístěni lidé podobně potřební jako ti v Krabčicích. O to víc jsem byl nadšen jinakostí, kterou svým klientům toto diakonické středisko nabízí, a pocítil jsem vděčnost za to, že jako církev takováto zařízení máme. Na této „výpravě“ jsem doprovázel pastora Matthiase Kaisera z Hamburku, jednoho z mnoha zahraničních návštěvníků farářského kurzu, který v Praze uskutečňuje svůj studijní program. Potvrdil mně, že to, co zde viděl, svou úrovní a přístupem ke klientům plně odpovídá tomu, co zná z Německa. ►

Jsem rád, že se Diakonie se svými službami rozrůstá. O dvou nově vzniklých střediscích – denním stacionáři Kristián, který od roku 2017 existuje ve FS ČCE v Přesticích, o chráněném bydlení v No-

sislavi a o zápacech kolem jejich vzniku poreferovali kolegové Jan Satka a Iva Květonová. Zkušenosti s farářskou službou sdíleli ve svých referátech a následné diskusi i další kolegové.

Inspirativní role farářského kurzu

Z vynikajících přednášek bych chtěl ještě vzpomenout jednu páteční, nazvanou „Mezi skutkařením a službou – k rizikovým motivacím pomáhajících profesí“ doc. Jitky Lorenzové, která působí jako vyučující v oboru sociální pedagogika na katedře pedagogiky FF UK. Během její přednášky vyšlo najevo, jak obtížné je někdy zajistit pro farářský kurz takto kvalitní přednášející, protože jejich časová exponovanost bývá často extrémní. Za to, že se to podařilo, jakož i za celkovou výbornou organizaci kurzu patří organizačnímu týmu SpEKu poděkování.

Letmý pohled na některé z přednášek, referátů a výjezdů neumožní ovšem přiblížit atmosféru kurzu, která je určována především setkáváním a rozhovory s lidmi blízkými nejen profesně. Pobyt na farářském kurzu je pro mě každoroční inspirativní „vytržení“ z vesnické fary do světa mých studentských let.

Lukáš Klíma

ŠKOLY EVANGELICKÉ AKADEMIE

Podpora studentů naší náchodské zdravotnické školy

O zdravotní sestry je velký zájem

V pátek 15. 2. navštívili Střední odbornou školu sociální a zdravotnickou Evangelické akademie v Náchodě starosta města Náchoda a poslanec Parlamentu ČR Jan Birke a ředitelka Oblastní nemocnice Náchod, a. s. Ivana Uřešová. Oba přišli vyjádřit zájem o absolventy naší školy, zejména pak o absolventy oboru Praktická sestra.

Náchodská nemocnice má v současnosti podle paní ředitelky nedostatek středního zdravotnického personálu. Starosta studentkám popsal, jak se nyní buduje supermoderní nemocnice za 1,2 miliardy Kč, ve které budou moci najít své budoucí povolání. Snažil se tak motivovat studentky, aby po studiu do náchodské

nemocnice nastoupily. Informoval je o možnosti čerpat stipendium až do výše 80 000 Kč na žáka a o snaze města zajistit, aby studentské praxe v nemocnici byly do určité míry finančně ohodnoceny.

Starosta naší školu podpoří investicí do budovy, aby co nejvíce vyhovovala provozu, neboť se předpokládá narůst žáků právě zdravotnických oborů.

D. Hanuš/DaZ

SBOR V DĚČÍNĚ

Medaile vděčnosti Věře Lindnerové a Jiřímu Černíkovi

Z jejich rukou jsme převzali sbor

Žijí v našich sborech mezi námi. Pokud jim věk a zdravotní stav dovolí, přicházejí na bohoslužby. Při návštěvách začínají rozhovor otázkou: „Bratře faráři, co je ve sboru nového?“ Ano, mám na mysli naše nejstarší členy, kteří pro svůj sbor věrně, často po desetiletí pracovali. Jejich přítomnost ve společenství bereme s jistou samozřejmostí, vždyť to tak má být. Ale není to chyba? Přece právě z jejich rukou jsme sbor převzali. Bez nich by mnohé nebylo. Tak je třeba se zastavit, všimnout si a poděkovat.

Při bohoslužbách 3. února synodní senior Daniel Ženatý předal Medaili vděčnosti dvěma členům děčínského sboru, sestře Věře Lindnerové a bratru Jiřímu Černíkovi.

Sestra Věra Lindnerová byla zvolena do staršovstva jako náhradnice v roce 1956 a téhož roku byla povolána na uvolněné místo jako řádná členka. Ve staršovstvu pracovala s krátkou přestávkou až do jara roku 2018. Svou rozvahou a ochotou k práci byla velkou pomocí při jednání staršovstva i v každodenním životě sboru. Spolu se svým synem Jaroslavem dosud vytváří přejné prostředí napříč generacemi. Biblické hodiny také její zásluhou tvořily otevřený ekumenický kruh. Její celoživotní láska je hudba. Dlouhá léta zpívala ve farním pěveckém sboru pod vedením bratra R. Schillera.

Bratr Jiří Černík se přistěhoval do Děčína v roce 1968 z Ústí nad Labem. Aktivně se za-

pojil do práce i sborového života a v roce 1972 byl zvolen nejprve náhradníkem a do dalšího období povolán za řádného člena staršovstva. Tím zůstal až do roku 2012. Vedle presbyterské služby po mnoho let pečlivě vedl sborové účetnictví. Své profesní vědomosti i zkušenosti ze zaměstnání ve vedoucí funkci správy a údržby

města vkládal do péče o sborové objekty. S láskou a obětavě se staral o kostel i faru a nezřídka různé opravy prováděl sám. Při údržbě kostela nejednou využíval znalosti ze své záliby lezení po pískovcových skalách v Českém Švýcarsku. Zvláště při opravách střechy kostela to bylo potřeba. Navštěvoval a ve sboru propagoval biblické hodiny a pomáhal vytvářet živé ►

společensví. Jiří Černík je velmi pozorný posluchač kázání s živým zájmem o sborový život i život církve.

Na Medaili vděčnosti čteme citát z 1. listu Petrova „Každý ať slouží druhým tím darem milosti,

který přijal“. Sestra Věra a bratr Jiří biblickou výzvu svým životem naplňují. naplňují a inspirují nás k obětavé práci. Vážíme si jejich dlouhodobé služby ve sboru a děkujeme!

Tomáš Matějovský

KRAJANÉ VE ŠVÝCARSKU

Pietní vzpomínka k 50. výročí úmrtí Jana Palacha

Nejenom v Česku a na Slovensku, ale i v zahraničí bylo připomínáno 50. výročí úmrtí Jana Palacha, který se 16. ledna 1969 upálil na protest proti okupaci Československa, ale hlavně proti lidské lhostejnosti, která se v naší zemi čím dál víc usazovala. Jan Palach svým zraněním podlehl o tři dny později. K vzpomínce na jeho oběť se sešli naši krajané ve Švýcarsku v sobotu 19. ledna na břehu Ženevského jezera ve Vevey a v neděli 20. ledna v Lavaterhausu v Curychu.

Vevey

Slavnostní shromáždění u pomníku Jana Palacha v parku u Ženevského jezera ve Vevey se zúčastnili četní krajané a také čestní hosté ze švýcarské i české a slovenské strany, ze státní správy, z akademického i diplomatického prostředí. Celou událost organizoval pan Jaroslav Havelka, předseda Besedy Slovan v Ženevě. K hostům promluvil česky Pavel Pechanec, biskup královohradecký Církve československé husitské, a francouzsky farář Josef D. Beneš ze Ženevy.

Curych

Na sedmdesát českých a slovenských krajanů zaplnilo v neděli 20. ledna večer historický sál v Lavaterhausu u curyšského kostela St. Peter. Farář Jiří Přeček, předseda Husova sboru Čechů a Slováků ve Švýcarsku, a páter Antonín Špaček z České katolické misie ve Švýcarsku úvodním

duchovním slovem navodili důstojnou atmosféru ticha a piety, která nás všechny hluboce oslovila. Čestný host, biskup Pavel Pechanec, shrnul své

poselství k odkazu Jana Palacha. Shromážděné pozdravili zástupci českého i slovenského velvyslanectví ve Švýcarsku. Velmi živý a zajímavý proslov s novými pohledy na Palachův čin přednesl Jaromír Dus, evangelický farář z Prahy. Předal také pozdravy faráře Jakuba Trojana, který Jana Palacha v roce 1969 pohřbil.

Slavnostní večer jsme zahájili zpěvem české a slovenské hymny v československé verzi, jak ji známe z let společné republiky. A nebyli bychom správní krajané, kdybychom si na závěr s chutí nezaspívali několik českých a slovenských lidových písní, a tím přešli k poslední části večera se stolem plným občerstvení, lahůdek a nápojů. Nechybělo ani české pivo.

Děkujeme všem, kteří se na přípravě pietní vzpomínky podíleli, a také návštěvníkům za jejich účast a těšíme se na další plánovaná společná shromáždění: Setkání u kamene Jana Husa a Jeronýma

Pražského v Kostnici v neděli 7. července 2019 a slavnostní večer k 30. výročí sametové revoluce v listopadu 2019.

Jiří Král, Husův sbor v Curychu

HUDEBNĚ LITURGICKÝ POŘAD

Ticho za Jana Palacha

Písně vsazené do formy requiem a biblické slovo

Když slyším píseň „Ticho“ Bohdana Mikoláška, vždycky ve mně ožije výkřik protestu nad smrtí Jana Palacha v lednu 1969 i nad zoufalou politickou situací, která Palacha k tomu činu dovedla. Písníčkář Bohdan, který píseň složil bezprostředně po Palachově pohřbu, tehdy jistě netušil, jak dalekosáhle mu změní život.

Komunistický režim byl po okupaci v srpnu 1968 ještě rozkolísaný a nejistý, na píseň zpočátku nereagoval, ale paměť měl dobrou. V době „nor-

pisníčkář nesmí zpívat a kazatelka nesmí kázat, není to dobrá perspektiva. Mikoláškovy to donutilo – už se dvěma dětmi – k odchodu do Švýcarska.

Bohu díky, že teď – po padesáti letech – mohlo v Praze znovu „Ticho“ zaznít. Bylo to v kostele u Martina ve zdi 16. ledna 2019, v den 50. výročí Palachova činu. Bohdan s Janou připravili „hudebně liturgický pořad“, tak jej nazvali. Neznám jiného písničkáře, který by vedle písní k sólovému zpěvu s kytarou skládal i moderní vážnou hudbu.

malizace“ v roce 1972 se objevila vhodná záminka – bylo to provedení „Ticha“ na Evangelické teologické fakultě. Bohdan začal mít problémy, které vyvrcholily zákazem jakéhokoliv veřejného vystupování. Komunisté byli důslední – problémy měla i Jana, studentka teologie, která s Bohdanem tehdy chodila a později si ho vzala. Musela přerušit studium a rok se sžívat s dělnickou třídou. Pak jí bylo milostivě povoleno studium dokončit. Jako kazatelka však směla sloužit jen necelý rok. Když

Tady to fungovalo všechno dohromady: Bohdan s kytarou, komorní sbor Pražští pěvci se sbormistrem Stanislavem Mistrem a komorní orchestr, sestavený z muzikantů ad hoc. Dirigoval Václav Dlask. Bohdanovy písně byly zarámovány klasickou strukturou requiem. Aznělo to dobře. Muselo to být jak autorsky, tak organizačně nesmírně náročné. A aby toho nebylo málo, Bohdan Mikolášek tímto koncertem oslavil i své sedmdesátiny.

Zdeněk Susa

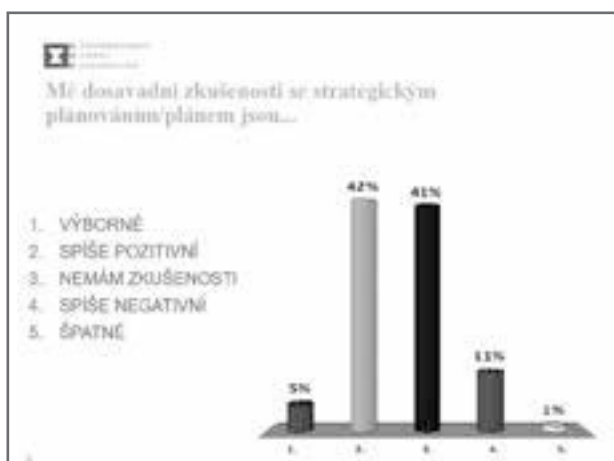
Strategický plán je veřejný

I věci víry lze formulovat přehledně, jasně, strukturovaně

Když jsem se na podzim minulého roku připojil k práci strategické komise a ptal se po podkladech, zjistilo se, že první část strategického plánu, kterou synodálové projednali, není nikde veřejně dostupná. Skoro to vypadalo, že je strategický plán tajný. A přitom je to naopak – plán nemá a nesmí být tajný, má být veřejný. A ti, kdo jej chystají, chtějí, aby se o něm mluvilo a diskutovalo. Také proto se v pátek 1. února uskutečnila v Praze v posluchárně Pedagogické fakulty UK ke strategickému plánu konference. Navazovala

Na konferenci v pátek odpoledne si každý ze 120 účastníků hned u vchodu vyzvedl hlasovací ovladač, aby mohli všichni dát najevo svůj názor a odpovědět na otázky v anketách. Jistěže jsou výsledky zkresleny, nebyla zastoupena „celá církev“. Roli hrála geografická poloha, zástupců z Moravy bylo bohužel méně. A přítomni především byli ti, kteří se o chystané změny víc zajímají.

Po úvodu představili členové komise základní témata strategického plánu:

na farářský kurz, aby se jí mohli dobře účastnit faráři, co byli právě v Praze, byla i přenášena online, aby ji mohli sledovat ti, co přijet nemohli.

Členové komise udělali v minulých letech neskutečné množství práce do velké šířky. A tlak, že bude potřeba na konferenci představit to podstatné a že to bude muset být stručné a přehledné, způsobil, že se v posledních měsících formulovalo přehledně(ji), jasně(ji) a strukturovaně(ji). K tomu poznámku – jestli právě tohle nepotřebujeme: pozhnaný tlak, možná od veřejnosti, který by nás nutil formulovat přehledně, jasně, strukturovaně i v povědi o věcech víry.

1. ukotvenost / identita
2. živý sbor
3. zbožnost
4. církevní srozumitelnost a misijní otevřenost
5. klíčové osobnosti sborů
6. struktura sborů i koordinace jejich činnosti v přechodu k samofinancování
7. kaplani, Diakonie ČCE, evangelické školství
8. rozhodování, řízení, pracovní kultura

U každého tématu pak popsali současný stav. Druhým krokem byl výhled na stav žádoucí, tedy to, kam míříme. A v posledním kroku přišly

na řadu návrhy konkrétních opatření, jak se ke kýženému stavu dostat.

Prezentace k jednotlivým bodům najdete na webových stránkách Ústřední církevní kanceláře, sekce dokumenty / strategické plánování.

Ke každému tématu byla krátká diskuse (2–3 otázky), k pěti otázkám se pak všichni účastníci vyjadřovali prostřednictvím hlasovacího zařízení.

1. Téma považují za důležité.
2. Téma je jasně a vhodně vymezeno.
3. Souhlasím s vizí/kýženým stavem pro toto téma.
4. Většina navržených opatření je účelně a prakticky navržena.
5. Domnívám se, že navržená opatření jsou ve svém celku postačující pro uskutečnění vize pro toto téma.

Výstupy najdete na webu

Prohlížení grafů s výsledky hlasování je zajímavé. Sloupečky se od první k páté otázce posunují zleva doprava. Vlastně u všech témat účastníci hlasovali převážně tak, že jde o téma důležité (1), že je víceméně i jasně a vhodně vymezeno (2), převažuje i souhlas s navrženým kýženým stavem (3). O něco méně účastníků bylo přesvědčeno, že většina navržených opatření je navržena účelně a prakticky (4) – hlasovali „spíše ano“ nebo „nevím“. Jen u pátého bodu byly odpovědi skeptičtější – tam se objevilo častěji „nevím“ a „spíše ne“. V kapitole Samofinancování dokonce převážilo „spíše ne“. Tento výsledek se mi zdá přiměřený. Kdybychom totiž měli pocit, že navržená opatření jsou postačující, zavanělo by to pýchou a větší důvěrou ve strategie a manažerské schopnosti, než je pro Boží lid zdravo.

Závěrečná diskuse pak umožnila některé nejasnosti vysvětlit, na některá témata se nicméně zapomnělo (ekologie) anebo to vypadalo, že se na ně zapomnělo (kázání).

Vtažení do tématu

Vlastně jsem vás o konferenci o Strategickém plánu nechtěl jen informovat. Chtěl bych vás do tohoto

přemýšlení vtáhnout. Zkuste teď nečíst tento článek dál a na kus papíru si napsat deset silných stránek ČCE a deset stránek ČČE, které považujete za slabé. A pak si je můžete porovnat se seznamem strategické komise.

Silné stránky

1. mnoho živých a inspirujících sborů
2. poctivé křesťanské duchovní hledačství, alternativa pro většinový katolicismus
3. k Bibli a tradici vnitřně uctivý a tvořivý, nikoli však fundamentalistický ohled
4. zbožnostní a teologická pluralita, svoboda, diskuse
5. mnoho vzdělaných a ve víře věrohodných a angažovaných laiků
6. solidní úroveň teologického vzdělání farářů
7. vybudované zázemí pro práci: fary, kostely, zařízení...
8. silná Diakonie
9. solidní kultura demokratické interní diskuse a rozhodování na všech úrovních
10. rozsáhlá členská základna

Slabé stránky

1. pozvolný, ale setrvalý úbytek aktivního členstva
2. menšinová a defenzivní mentalita, uzavřenost a „nedělnost“
3. neznalost a neschopnost být misijně otevření
4. chybějící charisma či schopnost duchovních budovat a vést sbor
5. přetíženost role duchovních
6. umdlévající spiritualita (málo pro víru hoříme nebo možná chceme hořet, ale nevíme jak – v rodinách i sboru)
7. neschopnost či nemožnost zbavit se přebytečných budov
8. nedostatečné systematické vedení lidí ke službě
9. velké množství malých sborů a jejich obtíže při přechodu na samofinancování
10. geograficko-demograficky nevyhovující rozložení farních sborů

David Balcar, člen strategické komise

Luděk Rejchrt a branický sbor

V jeho teologii vždy šlo o pohyb, někdy i o drama

U příchodu Luděka Rejchrtu do branického sboru jsem nebyl. Mohu jenom zprostředkovat pocit svého švagra, že „ta první večere Páně, kterou Luděk vysluhoval, byla něčím zvláštní, více slavnostní“. Určitě to tak nějak bylo. A není to snadné vyjádřit. Co? Inu, ten podivný pocit, že v blízkosti Luděka Rejchrtu se nebesa jakoby více otevírala, rozjasňovala. Tak jsme to v Braníku prožívali. Samozřejmě, jak to bývá, ne vždy a ne každý.

Pokusím se vyložit, čím se služba Luděka Rejchrtu vymykala standardu. Klíčovými slovy budou nasazení, respekt, opravdovost, Ježíš Kristus, křehkost.

Nasazení

Byl pastýř svého sboru. Sloužil mu ze všech sil. Chtěl s ním být. Třeba představa, že by byl na Velikonoce někde jinde, byla pro něho nepřijatelná. Měl jasno v tom, kam sbor chce vést. Byl vnímavý pro nejrůznější podněty. To, co učil, ale k diskusi nebylo. Jeho teologie není a nebyla k mání jako nějaký soubor pouček. Protože v jeho teologii vždy šlo o pohyb, někdy i o drama. Boží příklon k člověku je její základ, lidské rozhodování v mezních situacích slouží jako zdroj podnětů. Bylo mu jasné, že o požeňování je nutné zápasit. A současně, že je to zápas velmi intimní, do kterého kazateli snad ani nepřísluší vstupovat. Kázání, písničky, divadelní hry, to všechno byla zvěst o Boží moci, která přichází nenápadně, nečekaně, a přece nakonec vítězí. I díky modlitbám. Modlil se za každého z nás.

Respekt

Nepřesvědčoval. Naslouchal. Jeho naslouchání bylo podivně účinné. Pokud jste stáli na konci řady, odchod z kostela se mohl protáhnout o půl hodiny a více. Ty nejzraněnější a nejzranitelnější si bral pak ještě do kanceláře. Bylo-li to v jeho možnostech, poradil a pomohl. Zvláště v praktických věcech. Lidé mu byli ale nesmírně vděční i za to „pouhé“ naslou-

chání. Tak jako v jeho teologii byly na prvním místě přesvědčení a naděje, že jsme v Božích rukou, tak i v jeho naslouchání bylo cosi, co druhým naději dávalo. A jistotu, že nejsou sami. Respekt pro obě strany projevoval i při řešení sporů. Lidé, kteří dění v branickém sboru sledovali z dálky, mohli mít dojem, že v Braníku probíhají nějaké pŕtky, které bratr farář píská a soudcuje. To, co probíhalo, bych spíše než pŕtkami nazval vzájemným mĕjením. Šlo hlavně o mládež. Bratr farář to rozhodně nesoudcoval. Volal po vzájemném respektu. Ti, kterým

to bylo málo, nakonec ze sboru odešli. Byl to ale proces, který trval dlouho. Během něj se jeho aktéři proměňovali, včetně bratra faráře. To, že k lidem přistupoval bez ideologického předznamenání, že dokázal přijmout druhého v jeho upřímnosti, mělo obrovskou sílu.

Opravdovost

Pokud jsem někdy slyšel bratra faráře říci ostřejší slovo, bylo to ve chvílích, kdy se domníval, že rozpoznal povrchní zbožnost. Nesnášel velká zbožná slova. Věděl, jak se za nimi může skrývat tvrdost a lhostejnost. Manipulace ve věcech víry ho dokázala rozzlobit jako nic jiného. Ostře vnímal i povrchní soudy, které měly, řekněme, sociální ráz. Pamatuji si, jak jednou na staršovstvu zmínil, že v branickém sboru v době jeho příchodu existovalo

něco, co nazval „honore“. Lidé, kteří v Braníku vyrostli za jeho působení, vůbec netuší, že jsou v církvi, kde příslušnost ke starému evangelickému rodu může hrát významnou roli.

Ježíš Kristus

Když jsem se kdysi s bratrem farářem bavil o pochybnostech, vzpomněl – a slyšel jsem to od něho vícekrát – jak Martin Luther psal sám pro sebe křídou na stole „Baptisatus sum“. Jsem pokřtěn. Jeho přesvědčení, že přes všechna nedopatření, nedorozumění, možné úlety, přes všechnu naši hříšnost jsme křtem účastni těla Kristova, bylo nesmírně silné. Nepohnutelné. A v jeho kázáních to bylo poznat. Když vstupoval na kazatelnu, byl to najednou jiný člověk. Oproštěn od různých, sympatií a antipatií, názorů na to či ono. Kázal s vědomím nesmírné závažnosti tohoto aktu. V tu chvíli mluvil jako ten, který stojí před Boží tváří. Jsem nesmírně vděčný za to, že se mu dostalo za jeho služby potvrzení, že „Boží slovo se nenavrátil s prázdnou“. Čím byl starší, tím více byla jeho kázání orientována na

příchod našeho Pána. Prosbou „Přiď tedy, Pane Ježíši“ končila nejedna modlitba.

Křehkost

Nalézt sílu na kázání slova Božího, pro službu na dětské onkologii a v diagnostickém ústavu nebylo pro něho jednoduché. Církevní provoz ho obtěžoval odedávna. Bylo zjevné, že pro to, aby mohl dělat to, co dělá, se potřeboval od služby po část týdne oprostít. Psaním knih, malováním obrazů, tesáním dřevěných soch. Byly chvíle, kdy jsme toužili, aby rozsah jeho působení ve sboru byl širší. Ale současně jsme věděli, že to jinak nejde, má-li zůstat tím, kým byl. A toho, jaký byl, jsme si cenili. Nesmírně. V posledním roce jeho služby vyšlo najevo, že už jen samotná účast na schůzích staršovstva je pro něj zátěží. Když mu bylo nabídnuto, že na ně nemusí docházet, vděčně to přijal. Osobně té křehkosti rozumím jako hluboké nechuti k jakýmkoliv silovým řešením. Silovým třeba jen náznakem. Byl blízko tomu, který „nalomenou třtinu nedolomí“. Postoj málo praktický. Postoj mnohé přemáhající.

Aleš Drápal

CÍRKEV ZPÍVAJÍCÍ

Již nebe jde k nám

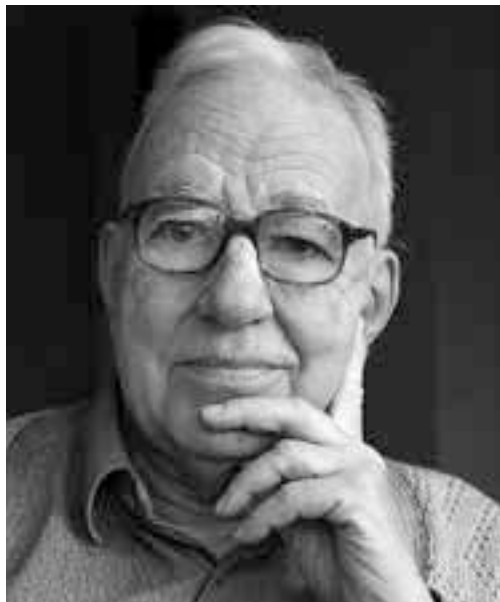
Radostné město pokoje

Švýcarský teolog Kurt Marti (31. 1. 1921 – 11. 2. 2017) napsal v r. 1963 dvoudílnou báseň, která začíná slovy „království nebes“. Tato báseň patří do sbírky tzv. okrajových básní Nového zákona. V indexu autor odkazuje nejen na novozákonní biblické verše, s těmito básněmi spojené, ale uvádí celou řadu svých současníků, s nimiž vedl skrytý dialog na témata, týkající se budoucnosti lidstva, kultury, politiky i církve. Ve svých kázáních se opakovaně zabýval otázkami Božího království, jež konfrontuje s řády tohoto světa. Zaujalo ho rčení tehdejšího německého

spolkového prezidenta Gustava Heinemanna (1899–1976): „Vaši páni odejdou – náš Pán ale přijde!“. Jsou to slova, která tento politik přednesl pod heslem „Věřte v zachránce!“ při druhém německém evangelickém Kirchentagu v Essenu (1950). Heinemannův citát Marti volně upravil do slov: „Páni světa přicházejí a odcházejí – náš Pán přijde.“ Tohle motto je trefná aktuální kritika mocipánů jedním čestným politikem z minulého století a zároveň odvážné vyznání křesťana, který má za sebou nejisté zkušenosti v politické sféře. ►

Kdo chce být velký, nechť je služebník

Naše dnešní situace není o moc lepší. „Ti, kdo se domnívají, že vládnou, vytvářejí takové zdání, že vládnou všemu. A přitom svět stojí a trvá na těch, kteří slouží. Ve světě je to většinou tak, že ti, kdo věci spravují a rozhodují k prospěchu všech, ve skutečnosti lidí ovládají. Panují nad nimi. Ale ti zdánliví vládci panují shora dolů, proti druhým a pro sebe. Může v tom být skryt

Kurt Marti, foto Edouard Rieben

protiklad k vyznání Ježíše jako pravého Pána, který nepřišel, aby ovládal, ani aby si dal sloužit. Ten, kdo chce něco znamenat, ať slouží druhým. Staň se velkým ve službě druhým! Protože ve službě druhým je ta pravá velikost.“ (z kázání Petra Pivoňky)

Ježíš říká: „Ale kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem.“ (Mk 10,43) Kdyby se politici a všichni vůdcové řídili podle těchto Ježíšových slov, bylo by na světě lépe.

Nebe a nebesa

Kurt Marti píše svou báseň o nebi v kontextu začátku modlitby Páně: „Otče náš, jenž jsi na nebesích...“ Dochází tak k jazykové hře s po-

jmem „nebe“ a s výrokem Gustava Heinemanna. Rozvíjením tohoto pojmu, který se naplňuje v přicházející osobě nebeského Pána, nabourává triviální představu o Božím království jako o statické danosti. Označení „nebe“, německy *Himmel*, může být zavádějící, protože může mít dva významy. Je rozdíl mezi viditelným nebem, kosmickým prostorem, a od Boha přicházejícím, skrytým tajemným světem.

Angličtina má pro nebe dva různé pojmy: *heaven* a *sky*, v češtině se také objevují dva výrazy: „nebesa“ a „nebe“. V židovské tradici se v biblických spisech z úcty k Božímu jménu místo pojmu „království Boží“ hojně používá pojem „království nebeské“. Marti vykladačským způsobem rozlišuje mezi statickou daností nebes, kterou lidé vidí, a mezi dynamickým děním přicházejícího království. Jde o skutečnost, která se začíná zjevovat v Ježíšově osobě, v jeho slovech a činech, jak o nich hovoří evangelia.

Ježíš přichází, věnuje se lidem, stírá slzy, pomáhá v utrpení a bídě. Je solidární s těmi, kdo jsou v nouzi, kdo potřebují pomoc. Z evangelijních příběhů se dovídáme, že Boží láska dává životu nové rozměry, což platí pro naše časy a také pro čas budoucí, ještě dál, než si dovedeme představit; kdy „smrti již nebude, ani žalu ani nářku ani bolesti už nebude“. (Zj 21,4a)

Velká Boží rodina

V knize *Něha a utrpení* Marti píše, že v Božím městě, kde Bůh bude „všechno ve všem“, nebude triumfovat individualismus či vlastní prospěch různých zájmových skupin, tak jak to často běží v politice, nýbrž tzv. *communio*, společenství, Boží velká rodina. K tomu cituje báseň latinskoamerického básníka Ernesta Cardenala: „Jedno město bez tříd / svobodné město / kde Bůh všechno je / On, Bůh – ve – všem (Emmanuel) / město, v němž zažijeme Boží lidskost.“ Vize radostného města pokoje je v Bibli originální a překvapivá. Hovoří se o ní nejen v knize Zjevení, ale také v žalmech (Ž 46,5) a epištolách (1 K 15,24.28). V písni to zdůrazňuje čtvrtá sloka.

Báseň upravená do zpěvné formy

Na žádost upravil sám autor svou pregnantní dvouslokovou báseň bez rýmu do písně s pěti slokami, aby ji mohlo zpívat shromáždění v kostele. A úpravu vysvětluje slovy: „Učinil jsem tento ústupek, protože zpěv shromáždění stále považuji za důležitý.“ Jeho přítel a kolega Rudolf Bohren ho kvůli tomu ostře kritizoval. Předěl moderní básně, napsané malými písmeny, do tradiční písně se neobešel bez narušení původního básnického tkaniva. Kvůli zpěvnosti se otevřená struktura básně musela proměnit do pevného rýmu se stejným počtem slabik, včetně požadované interpunkce. Co však přispělo ke zpevnění struktury, je úvodní verš *Der Himmel, der ist*. Tato slova v českém znění Miloslava

Esterleho, přestože zní poněkud jinak než originál, souzní s dynamičností hlavního motivu přibližujícího se nebeského království: „Již nebe jde k nám.“

Z korespondence s Hans-Jürgem Stefanem víme, že Kurt Marti jakožto farář postrádal v církevním kalendáři eschatologický svátek, tzv. svátek Božího království. Konkrétnějším důvodem vzniku písně byl nedostatek písní o Božím království v reformovaném zpěvníku v německy mluvícím Švýcarsku. Je úžasné, že jeho píseň měla zaplnit jedno prázdné místo ve švýcarské liturgické praxi před téměř půl stoletím, a přitom v našem českém prostředí ji považujeme za zajímavou, krásnou a obohacující novou píseň o naději.

Ladislav Moravetz

PÍSEŇ 0862

Již nebe jde k nám

Winfried Heurich 1980

1. Již ne - be jde k nám, ne - ní však jen ob - lo - hou, tou, jenž

po - mi - ne, s ní ce - lá ze - mě.

2. Již nebe jde k nám, s mocí v něm povstává Bůh,
tam, kde hrouť se moc světa pánů.
3. Již nebe jde k nám, přichází s ním nový den,
ztrácí bolest a strach svoji vládu.
4. Již nebe jde k nám, září z něj radost a mír,
Boží světlo tam zřítíš v lidských tvářích.
5. Již nebe jde k nám, otvírá je každá z chvil,
když tvůj život se promění láskou.

Kurt Marti 1971, M. Esterle

V AZYLOVÉM DOMĚ

Jak vypadá práce lidí, kteří pomáhají maminkám a dětem bez domova

Blanka Nídllová se před dvaceti lety ocitla bez domova. Rozpadlo se jí manželství, byt patřil jejímu bývalému muži, a tak se musela i s malou dcerou vystěhovat. Bylo to na začátku zimy, 2. prosince. Rodiče vzali svoji Blanku i s dítětem k sobě, ale ona nechtěla být dlouho na obtíž. Jak říká, chvíli žila jakýmsi kočovným životem. Vystřídala dva provizorní podnájemy, než si prostřednictvím úřadů našla stálé bydlení. Nešlo to hladce, úředníci nejevili o osud maminky a dítěte zvláštní zájem. Jejich pozornost si musela Blanka Nídllová vybojovat neústupností, s jakou poukazovala na svou těžkou životní situaci.

Tvrdá zkušenost ji přivedla k otázkám, jak jsou na tom vlastně další ženy, které se potýkají s podobnými problémy, s jakými bojovala ona. Přihlásila se proto o práci v azylovém domě mostecké Diakonie. Vedle osobní zkušenosti k tomu měla i vzdělání: vystudovala vychovatelství. Začátky byly výrazně jiné, než si představovala, ale po 13 letech sbírání zkušeností se Blanka Nídllová do práce dnes vyloženě těší. A její nasazení vnímají i ostatní – loni získala dvě ocenění: „Pracovník roku v sociálních službách v Ústeckém kraji“ a „Národní cena sociálních služeb – Pečovatel roku“.

Čí je zodpovědnost?

Azylový dům pro ženy a matky v tísní Diakonie Most dnes nabízí celkem 54 lůžek (14 pro matky, 36 pro jejich děti a 4 pro ženy bez dětí). Že práce s řadou klientek má své specifické zákonitosti, které je třeba dobře ovládnout, je patrné hned

na první pohled. Jedna z klientek si například jde naskládat prádlo do pračky ve společné prádelně a doprovází ji přibližně sedmiletá dcera. Je deset hodin dopoledne. „Paní Palková (jména všech klientek i jejich dětí jsou změněna, pozn. red.), jak to že není vaše Tereška ve škole?“ ptá se Blanka Nídllová. „Byla na očkování,“ zní odpověď. „Vy jste ale říkala, že půjdete na očkování až ve dvanáct,“ reaguje paní Nídllová. „Přineste mi prosím ukázat očkovací průkaz, tam to bude napsáno.“ Klientka odejde a za chvíli se vrací s tím, že očkovací průkaz u sebe nemá, nechala ho prý u sestry.

Není to neobvyklá situace. Maminky mají posílat své děti do školy a jedním z úkolů pracovníků azylového domu je na to dohlédnout, řada klientek totiž nemá zažito, že školní docházka je nutná. Samy se škole všelijak vyhýbaly a dnes nevědí, proč by do školní docházky měly nutit své děti. Zvlášť když k nim mají silné citové pouto a nechtějí se od nich odloučit.

„Paní Palková, aby bylo jasno, vy jste s dcerou na žádném očkování nebyla,“ říká Blanka Nídllová jednoznačně. Kdysi ji takové situace doháněly k slzám. Do azylového domu nastoupila s představou, že největší odměna za její práci bude vděk. Daleko častěji se však místo něj potkávala s lhaním i vulgárními nadávkami. Dost klientek není vychováno k tomu, aby vděčnost dávaly najevo. Blanku Nídllovou také kdysi trápilo, že se klientky málo věnují svým dětem. Jako vystudovaná vychovatelka to těžko snášela a pořádala pro děti zvláštní programy. Po nějakém čase zkonstatovala, že to byla chyba. Když

se někdo věnoval dětem, braly to maminky jako čas navíc, který mohou využít třeba lelkováním po městě.

A tak postupem času Blanka Nídllová dospěla k tomu, že za klientky azylového domu nemůže přebírat zodpovědnost, lze ji ale klientkám připomínat.

Různorodá práce

Většina klientek ostatně své možnosti zná. Do azylového domu se i s dětmi dostanou zpravidla proto, že svým manželům či partnerům svěrují peníze, a ti je pak propijí či prohrají v automatech místo toho, aby za ně platili například nájem. Že

podle toho, že když například sedí u internetu, shánějí bydlení. Představa, že by měly v azylovém domě zůstat třeba půl roku, je pro ně těžce představitelná," dodává paní Blanka. Podle statistik azylového domu si vlastní bydlení sežene okolo 70 % ubytovaných. Práci ovšem najde jenom 20 %.

K práci v azylovém domě samozřejmě patří řada situací, které člověk běžně nezažije. Blanka Nídllová vzpomíná, jak jednou v šest ráno vtrhli do azylového domu čtyři policisté v neprůstřelných vestách. Důvod? Jedna z klientek měla u sebe syna, který utekl z dětského domova. Bylo mu dvanáct let. Policisté si ho odvedli v poutech.

dluh za nájemným narostl, se zjistí zpravidla pozdě a pak už nezbývá jiná možnost, než právě azylový dům. Pracovníci s každou klientkou sepišou takzvaný individuální plán, jak se z obtížné situace dostat. Pro některé je to jenom formalita, pro další ale skutečná cesta z nouze. „Poznáte je

Jiná klientka, cizinka bez povolení k pobytu v České republice, se pokusila o demonstrační sebevraždu. Podřezala si žíly a lékaři z nemocnice poté volali, že u ní objevili žloutenku typu C. Všichni z azylového domu potom museli na testy. Právě v krizových situacích se ale ►

podle Blanky Nídllové ukáže, že lidé si dovedou pomáhat. Platí to i o klientkách azylového domu.

A zájem projevují i lidé mimo azylový dům. Hodně z nich daruje maminkám i jejich dětem oblečení. Před Mikulášem lidé darují ovoce, začátkem září školní potřeby. Jednou před Vánocemi přinesly babičky z nedalekého domova důchodců řízky a bramborový salát. Někdy se postarají i samotné maminky z azylového

domu. „Před čtyřmi lety si samy organizovaly mikulášskou, čarodějnice a podobně. Pokaždé to dopadlo krásně,“ vzpomíná paní Blanka.

Když před třinácti lety začínala, dlouho chodila do práce s obavou, co ji tam zase čeká. Teď se do práce těší a na to, co ji tam čeká, je vyloženě zvědavá. Její práce je různorodá. Na nudu si rozhodně stěžovat nemůže.

Adam Šůra

AKTUALITY

Pro pečující a pozůstalé

Diakonie Brno nově otevřela službu pomoci pro pečující a pozůstalé. Poradna pro pozůstalé je klidné a bez-

pečné místo, kde lze o ztrátě blízkého člověka s důvěrou mluvit, zorientovat se v nové životní situaci, získat i praktické informace. Poradna pro pečující pomáhá zvládnout péči o blízkého člověka jak po stránce odborné, tak i praktické. Poskytne informace, jak požádat o sociální pomoc či jak účelně upravit byt tak, aby pečování bylo snazší. Obě služby jsou bezplatné.

Diakonie Jablonec pod jednou střechou

Rekonstrukční práce skončily a Diakonie v Jablonci nad Nisou získala pro všechny své služby nové sídlo. V rohovém domě u kruhového objezdu původně sídlil jen nízkoprahový klub Kruháč, nyní zde však našly zázemí i pečovatelská služba pro seniory a lidi se zdravotním postižením a také sociálně aktivizační služby pro rodiny

s dětmi. Jablonecká Diakonie kromě toho provozuje ještě další dva nízkoprahové kluby, a to ve Frýdlantu a ve Mšeně. Všechny služby ročně podpoří téměř 500 lidí.

Adam Šůra

RECENZE

„Je ti odpouštěno...“ aneb terapie Yalomem

NAPLNĚNÝ ŽIVOT VE VZPOMÍNKÁCH

Amerického psychiatra a spisovatele Irvina Yaloma znají čeští čtenáři díky mnoha knihám, které vycházely v posledních letech v nakladatelství Portál. Hlavní téma poslední knihy *Stávám se sám sebou* je tentokrát pětadesátiletý autor sám. Svůj naplněný život bilancuje ve 40 kapitolách, vrací se k řadě důležitých formujících momentů. O sobě vypráví jak přímo, tak pomocí práce s pacienty („Vzpomínky mých klientů častěji vyvolávají vzpomínky vlastní, práce na jejich budoucnosti probouzí a jitrí mou minulost.“)

První kapitola, nazvaná Zrození empatie, začíná podobně jako Yalomovy jiné knihy – snem. Zasutá vzpomínka z dětství, když chtěl upoutat pozornost dívky obvyklým klukovským způsobem tím, že se jí posmíval. Ve snu prožije katarzi, kterou si nese do bdění. A je mu líto, že už se dívce nemůže omluvit.

Dětství prožil Yalom v rodině židovských přistěhovalců v chudší čtvrti města Washington. Rodiče měli obchod, v kterém oba tvrdě dřeli – hodný poddajný otec a panovačná matka. Mladý Irvin se styděl za jejich chudobu, později cítil vděčnost za to, že mu umožnili studium. K lékařské profesi směřoval už od 14 let, to když prožil chvíle strachu o otce při jeho srdečním kolapsu. Cesta k vysněnému cíli byla složitá; po druhé světové válce ve Spojených státech existovaly pro židovské studenty pětiprocentní kvóty a 18 z 19 univerzit odmítlo Yaloma přijmout, přestože byl premiant. V knize popisuje léta studia, vztah s jeho první a jedinou láskou, ženou Marilyn, jejich svatbu, společný život, postupné rozrůstání rodiny o čtyři děti. Ve srovnání s našimi podmínkami zažil Yalom celkem idylickou vojnu na Havaji (ještě před válkou ve Vietnamu). Poté se s rodinou

přestěhoval na západní pobřeží a profesně zakotvil na Stanfordské univerzitě v Kalifornii.

Zajímavé je vyprávění o vývoji psychiatrie a psychoterapie v USA v té době. Sám Yalom začínal jako vědec a výzkumník, postupně se však od přísně vědeckého medicínského přístupu odklonil k filosofii. S tím souvisí jeho směřování

k existenciálnímu směru v psychoterapii, který se pro něho stává „hledáním smyslu v nesmyslném světě, potřebnou konfrontací s nevyhnutelnou smrtí a nepřeklenutelnou osamělostí“.

Na několika místech knihy se vyznává ze své palčivé touhy po mentorovi, kterého celoživotně postrádal. Ale (pak) přece jen s láskou a vděčností vzpomíná na řadu starších kolegů a učitelů, kteří jej profesně i lidsky ovlivnili. Vypráví též o setkáních s různými americkými i evropskými osobnostmi v oboru psychoterapie. Sem patří i rozpačitá osobní zkušenost s Viktorem Franklem, psychoterapeutem přeživším holocaust, kterého Yalom vyhledal při pracovním pobytu ve Vídni a kterou komentuje laskavým postřehem: „I ti nejlepší z nás jsou někdy oslepeni svými jizvami a potřebou chvály.“ ▶

Stejně jako v jiných knihách se Yalom netají svými slabostmi, pochybnostmi, přiznává se i k mizející paměti. Je napínavé sledovat jeho pracovitost a tvořivost, kterou se při psychoterapeutické a pedagogické práci nebál používat. Propracoval například metodu výuky stážistů, sledujících práci terapeutické skupiny přes polopropustné zrcadlo, do dalších fází, když jsou terapeuti a stážisté při poradě naopak sledování pacienty a poté vše společně sdílí a reflektují.

Pro Yaloma je samozřejmý nekončící proces sebevzdělávání a vývoje, spojený s účastí v podpůrných profesních skupinách. Obdivuhodná je jeho otevřenost při zkoumání nových a pro leckoho bizarních forem terapie – od intervencí prostřednictvím Skype až po výzkum terapeutických esemesek. V druhé části knihy autor popisuje, jak v sobě objevil spisovatele. Přestal publikovat vědecké učebnice, založené na výzkumu, a začal pro své čtenáře víc „vyprávět příběhy“. Takto mu i výuka psychoterapie připadá živější.

Opakovaně se věnuje tématu smrti, které ho provází celý život. Během doby, kdy vedl skupinu s umírajícími pacienty, ho dokonce zasáhlo tak silně, že znovu sám vyhledal psychoterapii. V té souvislosti je zajímavé, jak se staví k náboženství

a víře. Chápe a respektuje, že víra může někomu pomáhat překonávat strach ze smrti, sám pro sebe to však považuje za nepřijatelnou útěchu. Ve svém formativním věku se totiž s inspirujícím a nosným pojetím víry nesetkal. A kombinace s reflexí holokaustu, byť jeho nejbližší minul, patrně způsobila, že se náboženství a víře uzavřel. Jako řada Židů jeho generace se dopracoval k názoru, že „po šoa není možné věřit v Boha“.

Jakkoli se označuje za náboženského skeptika, lze ze všeho, co píše, vyčíst, že tím, co člověka přesahuje, se vážně zabývá. Odpovídá tomu i cena Oskara Pfistera za náboženství a psychiatrii, kterou obdržel, neboť se „víc než většina jiných psychiatrů zabýval náboženskými otázkami“. A tak čtenáře nepřekvapí Yalomův povzdech, když si tajně sedl do zповědnice prázdného kostela na místo kněze: „Pomyslel jsem na generace kněží, kteří na tomto místě poslouchali zповědi, a představoval jsem si, co všechno slyšeli – tolik lítosti, tolik studu, tolik viny. Záviděl jsem těm mužům božím /.../ schopnost oznámit trpícím: „Je ti odpuštěno.“ To je přece terapeutická moc! Ve srovnání s ní mi připadaly vlastní schopnosti nepatrné.“

Radka Schneiderová

Irvin Yalom: Stávám se sám sebou.

Portál, Praha 2018

DOBŘÁ ZPRÁVA Z NAKLADATELSTVÍ KALICH

Bestseller

Kniha *Neboj se vrátit domů* má rekordní prodej

Pokud je hranice bestselleru 10 000 prodaných výtisků, má nakladatelství Kalich bestseller! Je jím kniha rozhovorů Aleše Palána s Marií Svatošovou *Neboj se vrátit domů*. My jsme se tedy nebáli, knihu jsme přihlásili do Velkého knižního čtvrtka, udělali velký náklad (celkově s dotiskem už 16 000 výtisků) a ohlas je skutečně nebývalý. A to jsme ohledně tohoto titulu ještě neřekli poslední slovo. Nechte se překvapit. Sledujte www.ekalich.cz **Kalich/DaZ**, foto František Plízák

Archeologie, dějiny a utváření identity starověkého Izraele

Kniha popisuje vznik starověkého Izraele ze tří hlavních úhlů pohledu. První znamená hmotnou nepísemnou kulturu (archeologie), druhý písemné doklady nebiblické proveniencce (zvl. asyrské texty) a třetí biblické texty. Důraz je kladen na představení základních existujících teorií a jejich kritické zhodnocení vzhledem k tomu, jak s uvedenými zdroji pracují, či naopak nepracují. Autorův pohled na vznik Izraele je kritický k některým tvrzením o jeho raných počátcích stejně jako k potvrzování téhož na základě biblických textů. Za zásadní považuje rozpoznání a zohlednění konceptů paměti a identity, které hrají při utváření dějinného vědomí klíčovou roli.

Filip Čapek: Archeologie, dějiny a utváření identity starověkého Izraele. Praha, Vyšehrad 2019. 312 stran.

POSLEDNÍ SLOVO

Farní sbor na ledové ploše

Kdysi se mě jeden kamarád ptal, proč chodím do kostela. On sám je pokřtěn a konfirmován (maminka to tak chtěla), ale to je asi tak všechno, co má s církví společného. Říkal mi, že mu farní sbor připadá, jako když se chodí do nějakého zájmového kroužku nebo sportovního oddílu. Já na to s trochou nadsázky: „A proč ne?“ Jde o sdružení zcela dobrovolné, hlavní vedoucí – trenér je farář a praktikantka – brankář sborová sestra. Zájem mají všichni podobný.

Mám ráda nedělní sborová setkání po bohoslužbách, při kávě a čaji. Myslím, že pro mého tříletého syna znamenají nedělní sušenky, čaj a hračky totéž, co Otec, Syn a Duch svatý.

Protože je neděle, většina lidí nikam nespěchá. Po bohoslužbách si můžete v klidu a v dobrém rozpoložení popovídat tváří v tvář s kým chcete. Přes týden je člověk s ostatními ve spojení hlavně telefonem

nebo počítačem, ale tady se konečně otvírá prostor pro opravdovou zábavu face to face místo Facebook.

A tohle je, myslím, velký přínos hlavně pro ty nejmenší. Jsou svědky toho, jak si dospělí nenučeně povídají, bez křiku a sprostých slov. Mladší pomáhají při pohybu starším a starší s úsměvem přijímají kousky sušenek z ruček těch nejmladších.

A když se pak ve dveřích objeví pan farář nebo paní farářka, je to, jako by přišla nějaká celebrita. Každý má potřebu mu něco sdělit, většinu lidí začíná, co zrovna dělá, jestli už udělal to, na čem se domluvili, a jak pokračuje tamta věc.

V pěveckém sboru nám říkali, že dobrý sbor se pozná podle kvality sopránů. V přeneseném slova smyslu to znamená, že pokud je dobrý farář, je to na kvalitě sboru rozhodně vidět. Na něm záleží, jaká bude ve sboru panovat nálada. Ovšem co v případě, že farář není zrovna dobře naladěný? Nemůžeme ►

se mu divit, práce má až nad hlavu. Jde většinou o práci s lidmi, což je ta nejúpornější práce na světě. Často mají farníci pocit, že farář je učitel, psycholog, ekonom a polobůh v jednom. Dveře a snad i okna jsou k němu stále otevřena a jako záchranka bude 24 hodin na lince.

Jednou jsem poslouchala v rádiu s jedním farářem rozhovor. Redaktor vyzdvihoval farářovu ochotu a nasazení, s jakým vykonává své povolání a pečuje o sbor. V závěru se faráře zeptal, co by rád

vzkázal z éteru farníkům. Odpověď zněla: „Aby mě nechali v klidu koukat na hokej.“

Farář je prostě jenom člověk a stejně tak i lidé, kteří sbor tvoří. Je to tým, který musí reagovat na měnící se situaci na hrací ploše, využívat správně minuty k odpočinku, střídačku, měl by ovládat hru útočnou i defenzivní, bránit brankáře a naslouchat trenérovi. To jen tak pro připomenutí, abyste v tom neměli hokej.

Pavla Hájíčková

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

šéfredaktorka: Daniela Ženatá
redaktorka: Jana Plíšková
členové: Gabriela Fraňková
Malinová, Jiří Hoblík, Jiří
Hofman, Jan Kirschner, Ondřej
Kolář, Tomáš Pavelka, Jaroslav
Pechar, Lenka Ridzoňová, Adéla
Rozbořilová, Adam Šůra

NA OBÁLCE

Foto: Zuzana Capoušková

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

dubnového čísla je 17. 3. 2019

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové
podobě: Diakonie ČCE,
Klimentská 18, 110 05
Praha 1, tel.: 222 316 306,
732 324 956
e-mail: szp@diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.
Janáčkovo nábřeží 1075/27
150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x
ročně, jednotlivá čísla 30 Kč
roční předplatné 350 Kč
do zahraničí 900 Kč
sponzorské 600 Kč
Informace o předplatném podá,
objednávky rozšiřuje
(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224 999 236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
www.e-cirkev.cz
/ Co děláme / Média /
Církevní tisk / Český bratr

www.ceskybratr.cz

- listovací aplikace
- audioverze
- řazení podle rubrik
- odkazy na jednotlivé příspěvky

Cyklus témat pro rok 2019 má název „Společnost a víra“.
Číslo 4/2019 se bude věnovat tématu „Křesťanská rodina“

ISSN 1211-6793

UBYTOVÁNÍ PRO FARNÍKY CHKO TŘEBOŇSKO

SKVĚLÉ PRÁZDNINY PRO SKUPINY A RODINY

- ✧ Klidné místo uprostřed lesů a rybníků
- ✧ Možnost cyklovýletů po rovinkách, koupání, vodáctví a rybaření
- ✧ Nově vybavené chatky, kuchyně, pokoje a společenské místnosti
- ✧ Nové WC a sprchy
- ✧ Kapacita 70 míst

www.chatkynajihu.cz

604 55 13 05

HERLÍKOVICKÉ VÝPRAVY A ROZPRAVY ②

aneb vše důležité pro život v jednom

17. - 23. června 2019 | Horský domov Herlíkovice

POHYB

pod vedením

Miriam Batlové

POBOŽNOSTI

pod vedením

faráře Joela Rumla

POHODA

pod vedením

nás všech

více informací u miriam.batlova@gmail.com

 **ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ**

Postní sbírka 2019

**Pomozte s námi rodinám syrských uprchlíků,
které se připravují na návrat domů.**

Válečný konflikt v Sýrii se postupně uklidňuje. Spolu s tím roste naděje uprchlíků na návrat. Cesta zpět je však velmi komplikovaná. V Sýrii stále není bezpečno. Města a vesnice jsou zničeny. Lidé obtížně hledají obživu. Syrské rodiny jsou přitom po letech na útěku vyčerpaný – fyzicky, psychicky i finančně. Jejich situace je naléhavá.

Přidejte se a pomáhejte s námi!

Dary můžete zaslat na transparentní účet číslo: 2400384700/2010,
variabilní symbol: 302xxxx (xxxx = číslo sboru).